

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सो को नियमावलीको नियम ३ बमोजिमको

त्रैमासिक विवरण (माघ - चैत्र) २०७५

Office: आन्तरिक राजस्व विभाग

Fiscal Year: २०७५/०७६

Period: २०७५ माघदेखि चैत्रसम्म

SN	Subject	Details
1	निकायको स्वरूप र प्रकृति	<p>१. पृष्ठभूमि</p> <p>कर प्रणालीलाई शासन व्यवस्थाको मेरुदण्डको रूपमा लिइन्छ । सुदृढ कर प्रणालीका माध्यमबाट नै राज्य प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन हुने, दिगो आर्थिक विकास हासिल हुने र सुशासन कायम हुन गई सेवा प्रवाह प्रभावकारी बन्न सम्भव हुन्छ । कर प्रणाली अन्तर्गत कर नीति, कर कानून, कर प्रशासन र करदाता समेटिएका हुन्छन् । समय सापेक्ष कर नीति, सरल कर कानून, इमान्दार करदाता, पारदर्शी एवं जिम्मेवार र व्यावसायिक कर प्रशासन कर प्रणालीका आधार हुन् । अतः कर प्रणालीका तत्वहरू मध्ये प्रमुख रहेको कर प्रशासनलाई अझ बढि दक्ष, आधुनिक र प्रविधियोग्य बनाई मितव्ययी तवरबाट करदातालाई प्रदान गर्ने सेवामा प्रभावकारिता ल्याई अधिकतम राजस्व परिचालन गर्नका लागि आधुनिक कर नीतिको तर्जुमा, करदाताको आवश्यकतामा आधारित करदाता शिक्षा, तथ्य एवं सूचनामा आधारित अनुसन्धान, वैज्ञानिक प्रक्षेपणमा आधारित कर राजस्वको लक्ष्य निर्धारण गरी कर कानूनहरूको प्रभावकारी एवं कुशल कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ साविकको कर विभाग र मूल्य अभिवृद्धि कर विभागलाई एकीकृत गरी २०५८ साल बैशाख २ गते आन्तरिक राजस्व विभागको गठन भएको हो । आन्तरिक राजस्व विभागले वित्तीय नीति अन्तर्गत कर नीतिको महत्वपूर्ण उपकरण मानिएको प्रत्यक्ष कर आयकर तथा अप्रत्यक्ष कर मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तःशुल्कसम्बन्धी कर नीति निर्माण तथा ती कर नीतिको कार्यान्वयन, प्रशासन तथा अनुगमन गर्दछ ।</p> <p>करदाताहरूको सेवामा जोड दिई करको परिपालना लागत (Compliance Cost) घटाउने प्रमुख अभिप्रायले यस विभागले विगत लामो समय देखि सेवा प्रवाहलाई सरल तथा करदातामैत्री बनाई विद्युतीय सुशासन समेत प्रयोगमा ल्याएको छ । आफ्नो कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित सेवा प्रवाह जुन आफ्नै जनशक्ति र विद्यमान संरचनाले समेट्न सकिदैन, त्यस्ता कार्यहरू निजी क्षेत्रसँगको साझेदारीमा सञ्चालन गरिदै आइएको छ । आफू र मातहत कार्यालयहरूले सम्पादन गर्ने कार्यहरूमा विशिष्टीकरण गरी प्रवाह गर्ने सेवामा उत्कृष्टता ल्याउन हरेक कार्यालयहरूमा कामको आवश्यक विश्लेषण गरी कार्यगत संगठनात्मक कार्यढाँचा अवलम्बन गरिएको छ । त्यस्तै, विभाग र मातहत कार्यालयहरूको हरेक क्रियाकलापहरूलाई व्यावसायिक बनाई नमूना संगठनको रूपमा स्थापित गर्नका लागि नतिजामूखी प्रशासनलाई अंगिकार गरिएको छ । करदातामैत्री व्यवहारको माध्यमबाट मुलुकको आन्तरिक स्रोत परिचालनमा बढोत्तरी ल्याउने प्रमुख ध्येयका साथ 'करः समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको भर' भन्ने मूल नाराका साथ विभाग र मातहत कार्यालयहरूले आफ्ना गतिविधिहरू सोही तर्फ परिलक्षित गरी कार्य गर्दै आएका छन्, जसले गर्दा कर कानूनको परिपालनामा सहजता आउनुका साथै कर संकलनमा उल्लेख्य वृद्धि भई 'समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली' भन्ने मूल ध्येयलाई साकार पार्ने कार्यमा सघाउ पुग्दछ । आधुनिक, समृद्ध र समुन्नत नेपाल निर्माण गर्ने दिशामा यस विभागले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ ।</p> <p>१.१ दीर्घकालीन सोच (Vision) फराकिलो, पारदर्शी र स्वच्छ कर प्रणालीको माध्यमबाट विकास प्रकृत्यामा टेवा पुर्याउन सक्षम संस्थाको रूपमा स्थापित हुने ।</p> <p>१.२ गन्तव्य (Mission) उपयुक्त कर नीति तथा उत्कृष्ट सेवाको माध्यमबाट कर सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।</p> <p>१.३ समग्र उद्देश्य (Overall Objective) f समतामूलक, प्रगतिशील, पारदर्शी र पूर्वानुमानयोग्य कर प्रणाली सुनिश्चित गर्ने ।</p> <p>१.४ विकासात्मक उद्देश्यहरू (Development Objectives) f</p> <ul style="list-style-type: none"> • करसम्बन्धी नीतिगत सुधार, f

SN	Subject	Details
		<ul style="list-style-type: none"> • करदाता सेवा र शिक्षाको विस्तार, <i>f</i> • कर कानूनको पालनाको स्तर वृद्धिका लागि उपयुक्त संयन्त्रको विकास र परिचालन, <i>f</i> • आधुनिक प्रविधिको अधिकारिक मात्रामा उपयोग, <i>f</i> • सांगठनिक संरचना र प्रणालीको सुदृढीकरण । <p>१.५ कार्यादेश (Mandates) <i>f</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • कर प्रशासन तथा सुधार, <i>f</i> • कर नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन, <i>f</i> • करदाता सेवा र शिक्षा, <i>f</i> • अनुसन्धान र विकास, <i>f</i> • सूचना प्रविधि व्यवस्थापन । <p>१.६ मूल्य मान्यताहरू (Values) <i>f</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • सदाचार • व्यवसायिकता • स्वच्छता • सम्मान • <i>f</i> सहकार्य • नवप्रबर्द्धन
2	निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार	<p><u>प्रमुख कार्यहरू (Functions)</u></p> <p>करदाता सेवा, कर संकलन, कर फिर्ता, कर परीक्षण तथा अनुसन्धान, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनसम्बन्धी कार्यहरू, नीति तर्जुमा र व्याख्या, अन्तर्राष्ट्रिय कर सम्बन्धी कार्यहरू, कानूनी राय र पुनरावेदनसम्बन्धी कार्यहरू, प्रशासकीय पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य, सहज सेवा तथा वित्तीय सूचनाको अभिलेखका लागि सूचना प्रणालीको विकास एवं प्रयोग र <i>f</i> संस्थागत सुधार, क्षमता विस्तार, आर्थिक प्रशासन, कर्मचारी प्रशासन तथा सामान्य प्रशासनसम्बन्धी कार्यहरू ।</p>
3	निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण	<p>विभागमा राजपत्राङ्कित तर्फ ७४ र राजपत्र अनङ्किततर्फ १३ गरी जम्मा ८७ जनाको स्थायी दरबन्दी कायम गरिएको छ । सो बाहेक बरिष्ठ चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट, बरिष्ठ अर्थशास्त्री, अन्तर्राष्ट्रिय कर विज्ञ, अन्तर्राष्ट्रिय कानून विज्ञ, प्रणाली प्रशासक, प्रणाली विश्लेषक, प्रोग्रामर, डाटावेश एडमिनिष्ट्रेटर, हार्डवेयर तथा नेटवर्क टेक्निसियन, पावर टेक्निसियन, डा.ई.सु, हलुका सवारी चालक र कार्यालय सहयोगी लगायत करसम्बन्धी विशेषज्ञ सेवा करारमा लिन सकिने व्यवस्था छ । विभाग अन्तर्गत ठूला करदाता कार्यालय १, मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालय १, आन्तरिक राजस्व कार्यालय ३८ र करदाता सेवा कार्यालय १९ गरी जम्मा ५९ वटा कार्यालयहरू रहेका छन् । ठूला करदाता कार्यालय र मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालयमा राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी, सह सचिवस्तरको प्रमुख कर प्रशासक, अन्य सबै आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूमा राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणीको उप सचिवस्तरका प्रमुख कर अधिकृत कार्यालय प्रमुख रहने व्यवस्था छ भने करदाता सेवा कार्यालयहरूमा राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको शाखा अधिकृतस्तरको कर अधिकृत कार्यालय प्रमुख रहने व्यवस्था छ । विभाग र मातहत कार्यालयहरूमा राजपत्राङ्कित तर्फ ५५०, राजपत्रअनङ्कित तर्फ ६३५, श्रेणिविहिन २३६ र विशेषज्ञ सेवा ८ गरी कूल १४२९ जनशक्तिको स्थायी दरबन्दी रहेको छ ।</p>

SN	Subject	Details																																													
4	निकायबाट प्रदान गरिने सेवा	<p>विभागले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरु, कार्य सञ्चालन प्रकृया र कार्य सञ्चालनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</p> <p>मुलुकको विद्यमान कर प्रणालीअनुसार आन्तरिक राजस्व विभागको महानिर्देशकलाई आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर तथा अन्तःशुल्क ऐनको प्रशासन गर्ने कानूनी अधिकारीको रूपमा जिम्मेवारी सुम्पिएको छ । त्यसैगरी सालबसाली रूपमा सरकारले तर्जुमा गर्ने आर्थिक ऐनबाट आन्तरिक राजस्व विभागले कार्य सम्पादन गर्ने गरी तोकिएका नीतिहरुको कार्यान्वयन गर्ने दायित्व पनि विभागकै रहेको हुन्छ । प्रचलित कानूनको अधिनमा रही आफ्ना मातहतका कार्यालय मार्फत सरकारले अवलम्बन गरेका राजस्व नीतिको सफल कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी विभागीय प्रमुखको हैसियतले महानिर्देशकको हुनेछ । कानूनले महानिर्देशक आफैले सम्पादन गर्नुपर्ने गरी निर्दिष्ट गरेका विषयमा अधिकार प्रत्यायोजन नगरी आफैले कार्य सम्पादन गर्नु पर्नेछ । अन्य कामको सम्बन्धमा निजले आवश्यकताअनुसार आफू मातहतका उप-महानिर्देशक, प्रमुख कर प्रशासक, निर्देशक, प्रमुख कर अधिकृत, शाखा अधिकृत र कर अधिकृतहरुलाई अधिकारको प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ । महानिर्देशकलाई काममा सहयोग गर्नु मातहत सबै कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ । नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको कार्यढाँचा अन्तर्गत रही संगठनको सञ्चालन गर्ने गराउने र कार्यको सुपरीवेक्षण गर्ने जिम्मेवारी महानिर्देशकको रहनेछ । महानिर्देशक समक्ष पेश हुन आउने फाइलहरु अध्ययन गरी निर्णयको लागि पेश गर्ने, आगन्तुकको व्यवस्थापन गर्ने, प्राप्त पत्रहरु तोक आदेशानुसार सम्बन्धित शाखामा पठाउने र सञ्चार सहजीकरण लगायतका कार्य गर्नका लागि एक सचिवालय रहनेछ ।</p>																																													
5	सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी	<p>महानिर्देशकले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>करदाताहरुलाई आवश्यक सेवा पुर्याउने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>कर परीक्षणको मापदण्ड निर्धारण एवं Tax Compliance वढाउने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>कर संकलन र सो को प्रतिवेदन कर संकलन गर्ने:</td> <td>कार्य मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने । प्रतिवेदनको हकमा आफैले अर्थ मन्त्रालयमा प्रतिवेदन गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>कर फिर्ता कार्यको अनुगमन गर्ने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>विभागको दैनिक प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्ने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>६</td> <td>करसम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने:</td> <td>नीतिगत व्यवस्थाका लागि रायसहित अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने ।</td> </tr> <tr> <td>७</td> <td>प्रशासकीय पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य गर्ने:</td> <td>प्रचलित ऐन कानूनवमोजिम सम्बन्धित शाखाबाट प्राप्त राय सुझाव अनुसार आफैले सम्पादन गर्नुपर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>८</td> <td>सूचना प्रविधिको विकास र सञ्चालन गर्ने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>९</td> <td>अन्तःशुल्क प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्ने:</td> <td>आवश्यकतानुसार आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>१०</td> <td>अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>११</td> <td>राजस्व संकलनको अनुगमन गर्ने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>१२</td> <td>पूर्वदेश जारी गर्ने:</td> <td>प्रचलित ऐन कानूनवमोजिम आफैले सम्पादन गर्नुपर्ने,</td> </tr> <tr> <td>१३</td> <td>अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी कार्य गर्ने:</td> <td>आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।</td> </tr> <tr> <td>१४</td> <td>दोहारो कर मुक्ति सम्झौतासम्बन्धी कार्य गर्ने:</td> <td>सम्झौताका लागि पूर्व गृहकार्य गरी रायसहित अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने ।</td> </tr> </tbody> </table>		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	१	करदाताहरुलाई आवश्यक सेवा पुर्याउने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	२	कर परीक्षणको मापदण्ड निर्धारण एवं Tax Compliance वढाउने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	३	कर संकलन र सो को प्रतिवेदन कर संकलन गर्ने:	कार्य मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने । प्रतिवेदनको हकमा आफैले अर्थ मन्त्रालयमा प्रतिवेदन गर्ने ।	४	कर फिर्ता कार्यको अनुगमन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	५	विभागको दैनिक प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	६	करसम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने:	नीतिगत व्यवस्थाका लागि रायसहित अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने ।	७	प्रशासकीय पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य गर्ने:	प्रचलित ऐन कानूनवमोजिम सम्बन्धित शाखाबाट प्राप्त राय सुझाव अनुसार आफैले सम्पादन गर्नुपर्ने ।	८	सूचना प्रविधिको विकास र सञ्चालन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	९	अन्तःशुल्क प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्ने:	आवश्यकतानुसार आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	१०	अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	११	राजस्व संकलनको अनुगमन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	१२	पूर्वदेश जारी गर्ने:	प्रचलित ऐन कानूनवमोजिम आफैले सम्पादन गर्नुपर्ने,	१३	अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी कार्य गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।	१४	दोहारो कर मुक्ति सम्झौतासम्बन्धी कार्य गर्ने:	सम्झौताका लागि पूर्व गृहकार्य गरी रायसहित अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने ।
	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:																																													
१	करदाताहरुलाई आवश्यक सेवा पुर्याउने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
२	कर परीक्षणको मापदण्ड निर्धारण एवं Tax Compliance वढाउने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
३	कर संकलन र सो को प्रतिवेदन कर संकलन गर्ने:	कार्य मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने । प्रतिवेदनको हकमा आफैले अर्थ मन्त्रालयमा प्रतिवेदन गर्ने ।																																													
४	कर फिर्ता कार्यको अनुगमन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
५	विभागको दैनिक प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
६	करसम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने:	नीतिगत व्यवस्थाका लागि रायसहित अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने ।																																													
७	प्रशासकीय पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य गर्ने:	प्रचलित ऐन कानूनवमोजिम सम्बन्धित शाखाबाट प्राप्त राय सुझाव अनुसार आफैले सम्पादन गर्नुपर्ने ।																																													
८	सूचना प्रविधिको विकास र सञ्चालन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
९	अन्तःशुल्क प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्ने:	आवश्यकतानुसार आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
१०	अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
११	राजस्व संकलनको अनुगमन गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
१२	पूर्वदेश जारी गर्ने:	प्रचलित ऐन कानूनवमोजिम आफैले सम्पादन गर्नुपर्ने,																																													
१३	अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी कार्य गर्ने:	आवश्यकतानुसार मातहतका महाशाखा, कार्यालय र कर्मचारीहरुलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिने ।																																													
१४	दोहारो कर मुक्ति सम्झौतासम्बन्धी कार्य गर्ने:	सम्झौताका लागि पूर्व गृहकार्य गरी रायसहित अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने ।																																													

SN	Subject	Details														
		<p>सञ्चालन महाशाखा</p> <p>यो महाशाखा समग्र विभागको व्यवस्थापकीय कार्य सञ्चालनका दृष्टिकोणले प्रमुख महाशाखाको रूपमा रहेको छ । विभागको तर्फबाट करदातालाई दिनुपर्ने सेवा सुविधा, करदाताको तर्फबाट आएका गुनासा तथा समस्याहरूको समाधान, कर परीक्षण तथा अनुसन्धान, कर संकलन, बक्यौता व्यवस्थापन र बेरुजूसम्बन्धी कामको सम्बन्धमा जिल्लास्थित मातहतका कार्यालयहरूसँग आवश्यक समन्वय गरी प्रभावकारी सेवाको सुनिश्चितता गर्ने कार्य यस महाशाखाले गर्दछ । महाशाखाको नेतृत्व राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीका उप-महानिर्देशकले गर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस महाशाखा अन्तर्गत करदाता सेवा शाखा, कर परीक्षण व्यवस्थापन शाखा, सूचना संकलन, अनुसन्धान तथा जोखिम विश्लेषण शाखा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा, संकलन शाखा, बक्यौता तथा बेरुजु शाखा र कर फिर्ता शाखा रहेका छन् । त्यसैगरी, उपमहानिर्देशक समक्ष पेश हुन आउने फाइलहरू अध्ययन गरी निर्णयको लागि पेश गर्ने, आगन्तुकको व्यवस्थापन गर्ने, प्राप्त पत्रहरू तोक आदेशानुसार सम्बन्धित शाखामा पठाउने र सञ्चार सहजीकरण लगायतका कार्य गर्नका लागि एक सचिवालय रहनेछ ।</p> <p>उप-महानिर्देशकले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="376 728 821 779">सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th data-bbox="821 728 1538 779">कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="376 779 821 913">१ करदाता सेवालाई सहजीकरण गर्ने र सेवा प्रभावकारिताको अनुगमन गर्ने ।</td> <td data-bbox="821 779 1538 913">महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए बमोजिम करदाता सेवासम्बन्धी कार्य सम्पादन गरी सोको प्रतिवेदन महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td data-bbox="376 913 821 1104">२ कर परीक्षणको मापदण्ड निर्धारण, राजस्व चुहावट नियन्त्रण एवं कर सहभागितामा बढोत्तरी ल्याउने</td> <td data-bbox="821 913 1538 1104">महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए बमोजिम कर परीक्षण, सूचना संकलन, विश्लेषण र अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यको सहजीकरण र समन्वय गर्ने । नीतिगत रूपले कुनै निर्णय गर्नुपर्ने भएमा महानिर्देशक समक्ष राय पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td data-bbox="376 1104 821 1198">३ कर संकलनको अनुगमन र प्रतिवेदन</td> <td data-bbox="821 1104 1538 1198">नियमित रूपमा संकलनको अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td data-bbox="376 1198 821 1339">४ मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर, अन्तःशुल्क फिर्ता कार्यको अनुगमन गर्ने</td> <td data-bbox="821 1198 1538 1339">नियमानुसार दिनुपर्ने कर फिर्ता आवश्यक प्रकृया पूरा गराई दिने व्यवस्था तथा कर फिर्तालाई व्यवस्थित बनाउन नीतिगत रूपले कुनै निर्णय गर्नुपर्ने भएमा महानिर्देशक समक्ष राय पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td data-bbox="376 1339 821 1570">५ बेरुजु फछ्यौट र बक्यौता संकलन गर्ने</td> <td data-bbox="821 1339 1538 1570">कार्यको नियमित अनुगमन र प्रतिवेदन गर्ने कायम भएका तथा बक्यौता फरफारक गर्नका लागि सम्बन्धित कार्यालय तथा करदाताहरूसँग आवश्यकतानुसार पत्राचार गर्ने गराउने कार्यको नियमित अनुगमन गरी बक्यौता असुली तथा बेरुजु फछ्यौटको मासिक रूपमा प्रतिवेदन तयार गर्ने गराउने ।</td> </tr> <tr> <td data-bbox="376 1570 821 1800">६ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनसम्बन्धी कार्य</td> <td data-bbox="821 1570 1538 1800">ठूला करदाता कार्यालय, मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरू र करदाता सेवा कार्यालयहरूबाट सम्पन्न गरिएका कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पश्चात आवश्यक निर्देशन दिने र सम्पादित कामको आधारमा कार्यालयको Grading गर्न रायसहित महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।</td> </tr> </tbody> </table> <p>करदाता सेवा शाखा</p> <p>हाम्रो कर प्रणाली स्वयं कर निर्धारणमा आधारित प्रणाली हो । तसर्थ, करदातालाई आफ्नो कारोबार एवं व्यवसायको आफैँले सही एवं यथार्थपरक ढंगले लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्न सक्षम तुल्याउनु करदाता सेवा एवं शिक्षाको मूल ध्येय हो । विद्यमान कर कानूनको परिपालनामा करदातालाई उद्धत गराउन उत्कृष्ट सेवाको सुनिश्चितता प्रदान गर्दै लागत कटौतिको माध्यमद्वारा कर सहभागितामा वृद्धि ल्याई प्रक्रियागत सरलीकरणको उचित प्रवन्ध गर्न सकिएमा मात्र स्वेच्छिक कर सहभागिता वृद्धि भई आन्तरिक राजस्व परिचालनमा सकारात्मक प्रभाव पर्दछ । यस शाखाले करको दायरामा वृद्धि गरी स्वेच्छिक कर</p>	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	१ करदाता सेवालाई सहजीकरण गर्ने र सेवा प्रभावकारिताको अनुगमन गर्ने ।	महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए बमोजिम करदाता सेवासम्बन्धी कार्य सम्पादन गरी सोको प्रतिवेदन महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	२ कर परीक्षणको मापदण्ड निर्धारण, राजस्व चुहावट नियन्त्रण एवं कर सहभागितामा बढोत्तरी ल्याउने	महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए बमोजिम कर परीक्षण, सूचना संकलन, विश्लेषण र अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यको सहजीकरण र समन्वय गर्ने । नीतिगत रूपले कुनै निर्णय गर्नुपर्ने भएमा महानिर्देशक समक्ष राय पेश गर्ने ।	३ कर संकलनको अनुगमन र प्रतिवेदन	नियमित रूपमा संकलनको अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	४ मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर, अन्तःशुल्क फिर्ता कार्यको अनुगमन गर्ने	नियमानुसार दिनुपर्ने कर फिर्ता आवश्यक प्रकृया पूरा गराई दिने व्यवस्था तथा कर फिर्तालाई व्यवस्थित बनाउन नीतिगत रूपले कुनै निर्णय गर्नुपर्ने भएमा महानिर्देशक समक्ष राय पेश गर्ने ।	५ बेरुजु फछ्यौट र बक्यौता संकलन गर्ने	कार्यको नियमित अनुगमन र प्रतिवेदन गर्ने कायम भएका तथा बक्यौता फरफारक गर्नका लागि सम्बन्धित कार्यालय तथा करदाताहरूसँग आवश्यकतानुसार पत्राचार गर्ने गराउने कार्यको नियमित अनुगमन गरी बक्यौता असुली तथा बेरुजु फछ्यौटको मासिक रूपमा प्रतिवेदन तयार गर्ने गराउने ।	६ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनसम्बन्धी कार्य	ठूला करदाता कार्यालय, मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरू र करदाता सेवा कार्यालयहरूबाट सम्पन्न गरिएका कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पश्चात आवश्यक निर्देशन दिने र सम्पादित कामको आधारमा कार्यालयको Grading गर्न रायसहित महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:															
१ करदाता सेवालाई सहजीकरण गर्ने र सेवा प्रभावकारिताको अनुगमन गर्ने ।	महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए बमोजिम करदाता सेवासम्बन्धी कार्य सम्पादन गरी सोको प्रतिवेदन महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।															
२ कर परीक्षणको मापदण्ड निर्धारण, राजस्व चुहावट नियन्त्रण एवं कर सहभागितामा बढोत्तरी ल्याउने	महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए बमोजिम कर परीक्षण, सूचना संकलन, विश्लेषण र अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यको सहजीकरण र समन्वय गर्ने । नीतिगत रूपले कुनै निर्णय गर्नुपर्ने भएमा महानिर्देशक समक्ष राय पेश गर्ने ।															
३ कर संकलनको अनुगमन र प्रतिवेदन	नियमित रूपमा संकलनको अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।															
४ मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर, अन्तःशुल्क फिर्ता कार्यको अनुगमन गर्ने	नियमानुसार दिनुपर्ने कर फिर्ता आवश्यक प्रकृया पूरा गराई दिने व्यवस्था तथा कर फिर्तालाई व्यवस्थित बनाउन नीतिगत रूपले कुनै निर्णय गर्नुपर्ने भएमा महानिर्देशक समक्ष राय पेश गर्ने ।															
५ बेरुजु फछ्यौट र बक्यौता संकलन गर्ने	कार्यको नियमित अनुगमन र प्रतिवेदन गर्ने कायम भएका तथा बक्यौता फरफारक गर्नका लागि सम्बन्धित कार्यालय तथा करदाताहरूसँग आवश्यकतानुसार पत्राचार गर्ने गराउने कार्यको नियमित अनुगमन गरी बक्यौता असुली तथा बेरुजु फछ्यौटको मासिक रूपमा प्रतिवेदन तयार गर्ने गराउने ।															
६ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनसम्बन्धी कार्य	ठूला करदाता कार्यालय, मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरू र करदाता सेवा कार्यालयहरूबाट सम्पन्न गरिएका कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पश्चात आवश्यक निर्देशन दिने र सम्पादित कामको आधारमा कार्यालयको Grading गर्न रायसहित महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।															

SN	Subject	Details												
		<p>सहभागितामा बढोतरी ल्याउनका लागि करदाता सेवा तथा शिक्षा जस्ता अत्यावश्यकिय कार्यहरु गर्ने गराउने गर्दछ । यसै सन्दर्भमा विभागीय तहबाट प्रदान गर्नुपर्ने करदातासँग सरोकार राख्ने सेवाहरु छिटो, छरितो एवं लागत प्रभावी हिसावले गुणस्तरीय ढंगबाट प्रदान गर्न र विभाग मातहतका कार्यालयहरुको करदाता सेवासम्बन्धी कार्यको अनुगमन लगायतका कार्यको लागि यस शाखाले आवश्यक नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने गरेको छ । करको दायरा विस्तार, करदाता शिक्षा एवं सेवा, सुविधा प्रदान गर्ने कार्यको प्रभावकारी कार्यान्वयन र सोको अनुगमन, निरीक्षण गरी प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा गर्नुपर्ने सुधारका सम्बन्धमा निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिकाका लागि यस शाखामा निर्देशक सहित अधिकृतहरु र अन्य सहायक कर्मचारीहरु रहने व्यवस्था छ । करदाताको सन्तुष्टि नै यस शाखाको लक्ष्य र कार्यसम्पादनको आधार हो । करदाताको सेवा र सन्तुष्टिको लागि यस शाखाले देहायबमोजिमका कार्यहरु सम्पादन गर्नुपर्दछः</p> <p style="text-align: center;">करदाता सेवा शाखाका निर्देशक र शाखा अधिकृतले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य र कार्यसम्पादन गर्न अवलम्बन गरिने पद्धतिः</p>												
		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th data-bbox="371 638 678 683">सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th data-bbox="678 638 1549 683">कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धतिः</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="371 683 678 952">१ करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने र सोको अनुगमन गर्ने</td> <td data-bbox="678 683 1549 952"> <ul style="list-style-type: none"> • करदाता शिक्षा सम्बन्धमा आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने र निर्णय भएपछि कार्यक्रम सञ्चालन गरी सोको अनुगमन गर्ने गराउने • Call Center सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गर्ने । • सम्पर्क डेस्कको माध्यमबाट करदातालाई तुरुन्त सेवा पुर्याउने व्यवस्था गर्ने । </td> </tr> <tr> <td data-bbox="371 952 678 1097">२ करसम्बन्धी सूचनाको निर्माण एवं प्रचार प्रसारसम्बन्धी कार्य गर्ने</td> <td data-bbox="678 952 1549 1097"> <ul style="list-style-type: none"> • सूचनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने । • निर्णय भएपछि प्रचार प्रसार सम्बन्धी कार्य गर्ने । </td> </tr> <tr> <td data-bbox="371 1097 678 1422">३ करदाताको फाईल स्थानान्तरण LOG ON/OFF गर्ने</td> <td data-bbox="678 1097 1549 1422"> <ul style="list-style-type: none"> • अघिल्लो आर्थिक वर्षमा पेश भएको आय विवरणमा उल्लेख भएको कारोवार र अघिल्लो आर्थिक वर्षको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा उल्लेख भएको कारोवारको आधारमा विभागको व्यवस्थापन सूचना प्रणाली MIS शाखाबाट तथ्यांक भिडान गरी करदाताहरुलाई LOG ON/OFF सम्बन्धी निर्णय महानिर्देशकबाट भए पश्चात कार्यान्वयनको लागि व्यवस्थापन सूचना प्रणाली शाखामा जानकारी गराई LOG ON/OFF गर्ने । </td> </tr> <tr> <td data-bbox="371 1422 678 1512">४ वेभसाइट अद्यावधिक गर्ने</td> <td data-bbox="678 1422 1549 1512"> <ul style="list-style-type: none"> • Website मा रहेका तथा राख्नुपर्ने विवरणहरु महानिर्देशकबाट निर्णय गराएर अद्यावधिक गर्ने गराउने। </td> </tr> <tr> <td data-bbox="371 1512 678 1657">५ राष्ट्रिय कर दिवस मनाउने</td> <td data-bbox="678 1512 1549 1657"> <ul style="list-style-type: none"> • स्पष्ट कार्यक्षेत्रसहितको मूल समारोह आयोजक समितिका साथै आवश्यकतानुसारका अन्य उप समितिहरु गठन गरी राष्ट्रिय कर दिवस भव्यताका साथ सम्पन्न गर्ने । </td> </tr> </tbody> </table>	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धतिः	१ करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने र सोको अनुगमन गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • करदाता शिक्षा सम्बन्धमा आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने र निर्णय भएपछि कार्यक्रम सञ्चालन गरी सोको अनुगमन गर्ने गराउने • Call Center सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गर्ने । • सम्पर्क डेस्कको माध्यमबाट करदातालाई तुरुन्त सेवा पुर्याउने व्यवस्था गर्ने । 	२ करसम्बन्धी सूचनाको निर्माण एवं प्रचार प्रसारसम्बन्धी कार्य गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • सूचनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने । • निर्णय भएपछि प्रचार प्रसार सम्बन्धी कार्य गर्ने । 	३ करदाताको फाईल स्थानान्तरण LOG ON/OFF गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • अघिल्लो आर्थिक वर्षमा पेश भएको आय विवरणमा उल्लेख भएको कारोवार र अघिल्लो आर्थिक वर्षको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा उल्लेख भएको कारोवारको आधारमा विभागको व्यवस्थापन सूचना प्रणाली MIS शाखाबाट तथ्यांक भिडान गरी करदाताहरुलाई LOG ON/OFF सम्बन्धी निर्णय महानिर्देशकबाट भए पश्चात कार्यान्वयनको लागि व्यवस्थापन सूचना प्रणाली शाखामा जानकारी गराई LOG ON/OFF गर्ने । 	४ वेभसाइट अद्यावधिक गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • Website मा रहेका तथा राख्नुपर्ने विवरणहरु महानिर्देशकबाट निर्णय गराएर अद्यावधिक गर्ने गराउने। 	५ राष्ट्रिय कर दिवस मनाउने	<ul style="list-style-type: none"> • स्पष्ट कार्यक्षेत्रसहितको मूल समारोह आयोजक समितिका साथै आवश्यकतानुसारका अन्य उप समितिहरु गठन गरी राष्ट्रिय कर दिवस भव्यताका साथ सम्पन्न गर्ने ।
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धतिः													
१ करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने र सोको अनुगमन गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • करदाता शिक्षा सम्बन्धमा आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने र निर्णय भएपछि कार्यक्रम सञ्चालन गरी सोको अनुगमन गर्ने गराउने • Call Center सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गर्ने । • सम्पर्क डेस्कको माध्यमबाट करदातालाई तुरुन्त सेवा पुर्याउने व्यवस्था गर्ने । 													
२ करसम्बन्धी सूचनाको निर्माण एवं प्रचार प्रसारसम्बन्धी कार्य गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • सूचनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने । • निर्णय भएपछि प्रचार प्रसार सम्बन्धी कार्य गर्ने । 													
३ करदाताको फाईल स्थानान्तरण LOG ON/OFF गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • अघिल्लो आर्थिक वर्षमा पेश भएको आय विवरणमा उल्लेख भएको कारोवार र अघिल्लो आर्थिक वर्षको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा उल्लेख भएको कारोवारको आधारमा विभागको व्यवस्थापन सूचना प्रणाली MIS शाखाबाट तथ्यांक भिडान गरी करदाताहरुलाई LOG ON/OFF सम्बन्धी निर्णय महानिर्देशकबाट भए पश्चात कार्यान्वयनको लागि व्यवस्थापन सूचना प्रणाली शाखामा जानकारी गराई LOG ON/OFF गर्ने । 													
४ वेभसाइट अद्यावधिक गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> • Website मा रहेका तथा राख्नुपर्ने विवरणहरु महानिर्देशकबाट निर्णय गराएर अद्यावधिक गर्ने गराउने। 													
५ राष्ट्रिय कर दिवस मनाउने	<ul style="list-style-type: none"> • स्पष्ट कार्यक्षेत्रसहितको मूल समारोह आयोजक समितिका साथै आवश्यकतानुसारका अन्य उप समितिहरु गठन गरी राष्ट्रिय कर दिवस भव्यताका साथ सम्पन्न गर्ने । 													
		<p>कर संकलन शाखा</p> <p>आन्तरिक स्रोतको प्रभावकारी परिचालन गरी अधिकतम आन्तरिक राजस्व संकलनद्वारा राज्य निर्माणमा योगदान गर्न विभागका लक्ष्य, उद्देश्य र कार्यनीतिहरु परिलक्षित रहेका छन् । त्यसैगरी, विभागका नियमित गतिविधिहरु समेत राजस्व संकलनको प्रमुख उद्देश्यले नै लक्षित भएका छन् । विभागले प्रशासन गर्नुपर्ने करबाट हुनुपर्ने कर राजस्व संकलनको प्रक्षेपण र भएको संकलनको अनुगमन र प्रतिवेदन गर्ने मूल प्रयोजनका लागि विभागमा कर संकलन शाखा रहेको छ । कर संकलन शाखामा एक जना निर्देशक र एक जना शाखा अधिकृत रहने व्यवस्था छ । कर राजस्व संकलनको प्रक्षेपण, अनुगमन र प्रतिवेदन गर्ने सन्दर्भमा यस शाखाले मूलतः राजस्व संकलनसम्बन्धी देहाय बमोजिमका कार्यहरु गर्नुपर्दछ ।</p>												

SN	Subject	Details	
कर संकलन शाखाका निर्देशक र शाखा अधिकृतले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:			
		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:
१		कर राजस्व संकलनको वार्षिक अनुमान तयार गर्ने	बजेटले निर्धारण गरेको लक्ष्य अनुसार प्रारम्भिक अनुमान तयार गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
२		वार्षिक तथा मासिक राजस्व लक्ष्यको बाँडफाँड गर्ने	प्रारम्भिक कार्य गरी स्वीकृतिको लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
३		राजस्व संकलनको अनुगमन गर्ने	मातहत कार्यालयहरूको लक्ष्य अनुसार संकलन प्रगति हासिल गरे नगरेको सम्बन्धमा आवश्यक अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन गर्ने ।
४		राजस्व संकलनको प्रतिवेदन तयार गर्ने	निर्धारित समय र ढांचामा प्रतिवेदन तयार गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
५		केन्द्रीय आर्थिक विवरण र वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने	प्रतिवेदन तयार गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
६		राजस्व लेखाइकन प्रणालीको सञ्चालन तथा अनुगमन गर्ने	नियमित रूपमा अनुगमन गरी महालेखा नियन्त्रक कार्यालयसँग समन्वय गरी कार्य सम्पादन गर्ने ।
बक्यौता तथा बेरुजू शाखा			
<p>(क) बक्यौता तर्फ आफ्नो नाममा सिर्जना भएको कर दायित्व लामो समयसम्म नतिरी दायित्व वाँकी राख्ने करदाताहरूको लगत अद्यावधिक राखी बक्यौता रहेको आयकर र मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गर्न पत्राचार गर्ने, कारोवार एवं सम्पत्ति रोक्का राख्ने, सम्पत्ति कब्जा तथा लिलामी लगायत प्रकृया पूरा गरी अदालतमा मुद्दा दायरा गर्ने जस्ता बक्यौता असुलीसम्बन्धी कार्यको लागि मातहत कार्यालयहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिने तथा बक्यौता असुली सम्बन्धमा कार्यालयहरूले सम्पादन गरेका कार्यहरूको अनुगमन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी बक्यौता शाखाको रहेको हुन्छ । यस शाखामा एक जना निर्देशक र एक जना शाखा अधिकृतको दरवन्दी रहेको छ । यस शाखाले गर्ने मुख्य मुख्य कार्यहरू निम्नानुसार छन्:</p>			
बक्यौता शाखाका निर्देशक र शाखा अधिकृतले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:			
		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:
१		कर बक्यौताको अद्यावधिक लगत तयार गर्ने	आवश्यक तथ्यांक विश्लेषण गरी लगत अद्यावधिक गर्ने ।
२		बक्यौता संकलनको अनुगमन गर्ने	मातहत कार्यालयहरूको काम कारवाहीको अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
३		बक्यौता संकलन गर्न सहजकर्ताको कार्य गर्ने	कार्यालयहरूको अपेक्षाअनुसार आवश्यक सूचना र सहयोग उपलब्ध गराउने तथा सहजकर्ताको कार्य गर्न आवश्यक देखिएमा राय सहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
४		बक्यौता संकलनको प्रतिवेदन तयार गर्ने	कार्यालय अनुसारका करदाताहरूको तथ्यांक लिई प्रतिवेदन तयार गरेर उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
५		बक्यौतासम्बन्धी परिसूचक निर्धारण गर्ने	कायम भएका बक्यौताको सम्बन्धमा सम्बन्धित कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक परिसूचकहरू निर्धारण गर्ने ।
६		करदाताको Audit Trail Report मा देखिएका कैफियतहरूको हिसाव मिलान गर्ने	करदाताको ATR मा देखिएका Sundry Creditors, Debtors / Unused Credit को विषयमा सम्बन्धित कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक तथ्यांक भिडान पश्चात हिसाव मिलान गर्ने ।

SN	Subject	Details																														
		<p>करदाताको Audit Trail Report मा देखिएका त्रुटी तथा संशोधन गर्ने</p> <p>बक्यौता असूली तथा लगतकट्टा मिनाहासम्बन्धी त्रुटि संशोधन जस्ता कार्यको छानविन गरी सूचना तथा प्रविधि महाशाखासँग समन्वय गरी त्रुटि समाधान गर्ने र सम्बन्धित कार्यालयहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।</p>																														
		<p>(ख) बेरुजू तर्फ</p> <p>विभाग र मातहत कार्यालयहरूमा कायम रहेको बेरुजू समयमै फरफारक गरी आर्थिक अनुशासन प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा आवश्यक समन्वय र सहजकर्ताको कार्य गर्नु यस शाखाको प्रमुख जिम्मेवारी रहेको छ । यस शाखाका मुख्य मुख्य कामहरू निम्नानुसार छन्:</p> <p style="text-align: center;">बेरुजू शाखाका निर्देशक र शाखा अधिकृतले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>बेरुजूको लगत तयार गर्ने</td> <td>कायम भएको बेरुजू अंक यकिन गरी अद्यावधिक लगत तयार गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>बेरुजू फछ्यौटको अनुगमन र सहजकर्ताको कार्य गर्ने</td> <td>अन्तर्गत कार्यालयहरूको बेरुजू फछ्यौटका लागि नियमित अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट प्राप्त प्रारम्भिक प्रतिवेदनको जवाफ पठाउने</td> <td>बेरुजूको प्र कृतिअनुसार प्रारम्भिक ढाँचा तयार गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>लक्ष्यअनुसार बेरुजू फछ्यौट गर्नेलाइ पुरस्कृत गर्ने</td> <td>पुरस्कृत गर्ने सम्बन्धमा आफ्नो रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> </tbody> </table> <p>कर परीक्षण व्यवस्थापन शाखा</p> <p>हामीले अपनाएको कर प्रणाली पूर्णतः स्वयं कर निर्धारण सिद्धान्तमा आधारित रहेको छ । हामीले अपनाएको कानूनी व्यवस्थाअनुसार प्रत्येक करदाता नै आफूले गरेको कारोवारको कर निर्धारण गर्ने कर अधिकृत हो । करदाताहरूले पेश गरेका विवरणबमोजिम दाखिला गरेको कर नै अन्यथा प्रमाणित नभएसम्म सामान्यतया अन्तिम मानिन्छ । करदाताले दाखिला गरेको कर कानूनबमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने रकमभन्दा कम पनि हुनसक्ने सम्भावना हुन्छ । तसर्थ, कार्यालयहरूबाट सम्पन्न गरिने कर परीक्षण कार्यका लागि लक्ष्य निर्धारण गर्ने र कार्यालयबाट गरेका कर परीक्षणसम्बन्धी कार्यको अनुगमन गर्ने कार्य यस शाखाको मुख्य कार्य हुन । मुलतः यस शाखाबाट सम्पादन गरिने कार्यहरू देहाय अनुसार छन्:</p> <p style="text-align: center;">कर परीक्षण व्यवस्थापन शाखाका निर्देशक र शाखा अधिकृतले सम्पादन गर्ने कार्य र सौका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>जोखिम सूचकाङ्कहरू परिमार्जन गरी स्वीकृत गराउने ।</td> <td>जोखिम सूचकांक परिमार्जन गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>कर परीक्षणको लागि करदाता छनौट गर्ने</td> <td>जोखिम सूचकांक एवं मापदण्डको आधारमा करदाताको छनौट गर्न रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>कर परीक्षणको अनुगमन गर्ने</td> <td>कर परीक्षणको सम्बन्धमा कार्यालयहरूले गरेका काम कारवाहीको अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>कागजातको ढाँचा तोक्ने</td> <td>आवश्यक ढाँचा तयार गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> </tbody> </table>		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	१	बेरुजूको लगत तयार गर्ने	कायम भएको बेरुजू अंक यकिन गरी अद्यावधिक लगत तयार गर्ने ।	२	बेरुजू फछ्यौटको अनुगमन र सहजकर्ताको कार्य गर्ने	अन्तर्गत कार्यालयहरूको बेरुजू फछ्यौटका लागि नियमित अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।	३	महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट प्राप्त प्रारम्भिक प्रतिवेदनको जवाफ पठाउने	बेरुजूको प्र कृतिअनुसार प्रारम्भिक ढाँचा तयार गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	४	लक्ष्यअनुसार बेरुजू फछ्यौट गर्नेलाइ पुरस्कृत गर्ने	पुरस्कृत गर्ने सम्बन्धमा आफ्नो रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	१	जोखिम सूचकाङ्कहरू परिमार्जन गरी स्वीकृत गराउने ।	जोखिम सूचकांक परिमार्जन गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	२	कर परीक्षणको लागि करदाता छनौट गर्ने	जोखिम सूचकांक एवं मापदण्डको आधारमा करदाताको छनौट गर्न रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	३	कर परीक्षणको अनुगमन गर्ने	कर परीक्षणको सम्बन्धमा कार्यालयहरूले गरेका काम कारवाहीको अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।	४	कागजातको ढाँचा तोक्ने	आवश्यक ढाँचा तयार गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:																														
१	बेरुजूको लगत तयार गर्ने	कायम भएको बेरुजू अंक यकिन गरी अद्यावधिक लगत तयार गर्ने ।																														
२	बेरुजू फछ्यौटको अनुगमन र सहजकर्ताको कार्य गर्ने	अन्तर्गत कार्यालयहरूको बेरुजू फछ्यौटका लागि नियमित अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।																														
३	महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट प्राप्त प्रारम्भिक प्रतिवेदनको जवाफ पठाउने	बेरुजूको प्र कृतिअनुसार प्रारम्भिक ढाँचा तयार गरी उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																														
४	लक्ष्यअनुसार बेरुजू फछ्यौट गर्नेलाइ पुरस्कृत गर्ने	पुरस्कृत गर्ने सम्बन्धमा आफ्नो रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																														
	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:																														
१	जोखिम सूचकाङ्कहरू परिमार्जन गरी स्वीकृत गराउने ।	जोखिम सूचकांक परिमार्जन गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																														
२	कर परीक्षणको लागि करदाता छनौट गर्ने	जोखिम सूचकांक एवं मापदण्डको आधारमा करदाताको छनौट गर्न रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																														
३	कर परीक्षणको अनुगमन गर्ने	कर परीक्षणको सम्बन्धमा कार्यालयहरूले गरेका काम कारवाहीको अनुगमन गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।																														
४	कागजातको ढाँचा तोक्ने	आवश्यक ढाँचा तयार गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																														

SN	Subject	Details	
५	कर परीक्षण निर्देशिका तयार गर्ने	निर्देशिकाको मस्यौदा तयार, परिमार्जन गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	
६	कर परीक्षणको प्रभावकारिता अध्ययन गर्ने	अध्ययन तथा विश्लेषण गरी उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने ।	
७	Policy and Audit Core Group को सञ्चालन गर्ने	कर परीक्षणसम्बन्धी समस्याहरु निराकरणका लागि आवश्यक सल्लाह सुझाव र परामर्श प्रदान गर्न Policy and Audit Core Group को बैठकको निर्णय उपमहानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	
<p>कर फिर्ता शाखा</p> <p>कर फिर्ता शाखाका निर्देशक र शाखा अधिकृतले सम्पादन गर्ने कार्य र सोका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p>			
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य		कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	
१	कूटनीतिक नियोग तथा कर छुट प्राप्त अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाद्वारा कर फिर्ताका लागि पेश भएका निवेदनको अभिलेख राख्ने	कूटनीतिक नियोग तथा कर छुट प्राप्त अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले कर फिर्ताका लागि पेश गरेको निवेदनको छुट्टै दर्ता अभिलेख तयार गरी विवरण अद्यावधिक गर्ने ।	
२	कूटनीतिक नियोग तथा कर छुट प्राप्त अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाको कर फिर्ता दिने	प्राप्त भएका निवेदन र संलग्न कागजातको जाँच तथा परीक्षण गरी फिर्ता दिन मनासिव देखिएमा फिर्ता स्वीकृत गर्ने वा स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने र फिर्ता स्वीकृत भएको रकमको चेक सम्बन्धित कूटनीतिक नियोग तथा कर छुट प्राप्त अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाको नाममा जारी गर्ने आर्थिक प्रशासन शाखालाई पत्राचार गर्ने ।	
३	कर फिर्ता कार्यको अनुगमन गर्ने	मातहत कार्यालयहरुबाट भए गरेका कर फिर्ताका काम कारवाहीको अनुगमन गरी प्रतिवेदन गर्ने ।	
४	कर फिर्ता सम्बन्धमा कार्यालयहरुबाट पेश भएका विषयहरुको व्यवस्थापन गर्ने	मातहत कार्यालयहरुबाट कर फिर्ता सम्बन्धमा पेश भएका विषयहरुमा आवश्यक निर्णयका लागि उपमहानिर्देशक तथा महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने र यस सम्बन्धमा भएका निर्णयको जानकारी कार्यालयहरुलाई गराउने ।	
५	विभागले वर्षभरीमा गरेका कर फिर्ताको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने	कर फिर्ताका लागि वर्ष भरी पेश भएका निवेदन र सो उपरको कारवाही विश्लेषण गरी समय कर फिर्ताको अभिलेख तयार गर्ने ।	
<p>सूचना संकलन, अनुसन्धान तथा जोखिम विश्लेषण शाखा</p> <p>आर्थिक क्रियाकलापमा भएको वढोतरी र विश्व अर्थतन्त्रमा आएका नवीन अवधारणा र क्षेत्रहरुलाई करको दायरामा समेटेी राजस्व चुहावटका सम्भाव्य क्षेत्रहरु पहिचान गरी काराधार फराकिलो पार्ने र काराधारको संरक्षण गर्ने काम निरन्तर र नियमित हुन जरुरी छ । नियतवश गरिने कर चुहावटमा नयाँ तरिकाहरुको अभ्यास गर्ने प्रयत्न हुने र ती नयाँ अभ्यासहरुलाई निरन्तर निगरानीमा राखी सोहीअनुसार नीतिगत र प्रकृयागत हस्तक्षेप गर्न नसकिएमा स्वेच्छिक कर सहभागिता जनाउने करदाताहरु समेतमा नकारात्मक असर पर्ने हुँदा सूचना संकलन, जोखिम विश्लेषण तथा अनुसन्धानमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने कार्य यस शाखाले गर्दछ ।</p>			

SN	Subject	Details	
सूचना संकलन, अनुसन्धान तथा जोखिम विश्लेषण शाखाले सम्पादन गर्ने कार्य र सोका लागि अवलम्बन गर्ने पद्धति			
		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:
१		अनुसन्धानात्मक कर परीक्षणका लागि कार्यगत लक्ष्य निर्धारण गर्ने	करदाताको संख्या र स्तर तथा जनशक्तिका आधारमा अनुसन्धानात्मक कर परीक्षणको कार्यगत लक्ष्य निर्धारण गर्ने ।
२		सूचना संकलन र विश्लेषण	नियामक , निकायहरु, पत्र पत्रिका, करदाता, अन्य व्यक्ति र प्रणाली भित्र रहेका सूचनाहरु संकलन गरी विश्लेषण गर्ने ।
३		राजस्व जोखिमका क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने	सूचना तथा तथ्यांकको अध्ययन तथा विश्लेषण गरी राजस्व जोखिमका क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने ।
४		सूचना एवं जोखिम विश्लेषणका आधारमा करदाताहरु छनौट गरी छानविन तथा अनुसन्धानका लागि कार्यालयमा पठाउने	अनुसन्धानका लागि कार्यालयहरुलाई समन्वय र सहजीकरण गर्ने तथा कार्यालयबाट प्राप्त छानविनको प्रगति विवरण नियामक निकायमा पठाउने ।
५		नियामक निकायहरुबाट प्राप्त उजुरीहरुको अभिलेख राखी छानविनका लागि सम्वन्धित कार्यालयहरुमा पठाउने	नियामक निकायहरुबाट प्राप्त उजुरीहरु सम्वन्धित कार्यालयहरुमा छानविन तथा अनुसन्धानका लागि पठाइने । सोको अभिलेख अद्यावधिक राखी नियमित रूपमा अनुगमन गरिने ।
६		कार्यालयबाट सम्पादन भएका अनुसन्धानात्मक कार्यको अनुगमन गर्ने	पत्रचार, डेस्क मनिटरिङ्ग र कार्यालय अनुगमन गर्ने ।
७		अनुसन्धानसँग सम्वन्धित विषयमा सम्पर्क व्यक्तिका रूपमा कार्य गर्ने	अनुसन्धानसम्बन्धी विषयमा अन्य निकायहरुसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने ।
<p>अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा</p> <p>विभाग मातहतका कार्यालयहरुले सम्पादन गर्ने कार्यगत लक्ष्यहरुको आधारमा समय समयमा आवश्यक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी कार्यालयहरुलाई आवश्यकतानुसार सुधारका लागि पृष्ठपोषण तथा निर्देशन दिई मातहत कार्यालयहरुको कार्य क्षमतामा अभिवृद्धि ल्याउदै व्यावसायिक दक्षतामा समेत वृद्धि ल्याउने उद्देश्यका साथ नीति विश्लेषण तथा व्यवस्थापन महाशाखा अन्तर्गत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा रहेको छ । यस शाखाले मूलतः विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरुको कार्यसम्पादन सूचकाङ्कसम्बन्धी कार्यको निरन्तर अनुगमन गर्नुपर्दछ । यस शाखामा एक निर्देशक, दुई शाखा अधिकृत तथा अन्य सहायक कर्मचारी रहने व्यवस्था छ ।</p> <p style="text-align: center;">अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p>			
		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:
१		अनुगमनसम्बन्धी कार्य	विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट मासिक प्रगति प्रतिवेदन लिने, सोको विश्लेषण गर्ने, नियमित रूपमा समीक्षा बैठक आयोजना गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाउने, कार्यालयबाट प्राप्त प्रतिवेदन तथा समीक्षा बैठकबाट प्राप्त सुझावको कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउने र कुनै निर्णय गर्नुपरे रायसहित निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
		कार्यालयहरुको कार्यसम्पादन सूचकाङ्कसम्बन्धी कार्य	कार्यसम्पादन सूचकाङ्कको आधारमा कार्यालयहरुको कार्यसम्पादन मापन गर्ने साथै कुनै निर्णय गर्नु पर्ने भए उप-महानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।

SN	Subject	Details																		
		<p>नीति विश्लेषण महाशाखा</p> <p>कर प्रणालीका विभिन्न तत्वहरू मध्येको महत्वपूर्ण तत्व कर नीति हो । कर नीतिको सही र व्यवहारिक प्रयोगले मात्रै कर परिचालनमा प्रभावकारिता आउँदछ । आन्तरिक स्रोत परिचालनमा दक्षता हासिल गरी करको दायरा विस्तार गर्दै प्रभावकारी स्रोत व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने कानूनी एवं नीतिगत विषयमा आवश्यक सल्लाह सुझावद्वारा कर नीतिको उचित व्याख्या गरी करसम्बन्धी प्रचलित कानूनहरूको परिपालनामा एकरूपता ल्याउने कार्यमा प्रमुख जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने महाशाखाको रूपमा यो नीति विश्लेषण महाशाखाले कार्य सम्पादन गर्दछ । विभाग र मातहत कार्यालयहरूले दैनिक रूपमा सम्पादन गर्ने कामकारवाहीमा विशिष्टता हासिल गरी सुदृढ कर प्रणालीको अवलम्बनका लागि गर्नुपर्ने आवश्यक नीतिगत र कानूनी सुधारका सम्बन्धमा सरोकारवाला निकाय तथा तालुक मन्त्रालयलाई आवश्यक सुझाव र पृष्ठपोषण गर्ने कार्य समेत यस महाशाखाले गर्दछ । महाशाखाको नेतृत्व राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीका उप-महानिर्देशकले गर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस महाशाखा अन्तर्गत नीति विश्लेषण शाखा, कर प्रणाली सुधार शाखा, अन्तर्राष्ट्रिय कर शाखा, कर परीक्षण पुनरावलोकन शाखा, योजना तथा मानव संसाधन विकास शाखा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा, सामान्य प्रशासन शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखा गरी जम्मा ८ वटा शाखाहरू रहेका छन् ।</p> <p>उप महानिर्देशक समक्ष पेश हुन आउने फाइलहरू अध्ययन गरी निर्णयको लागि पेश गर्ने, आगन्तुकको व्यवस्थापन गर्ने, प्राप्त पत्रहरू तोक आदेशानुसार सम्बन्धित शाखामा पठाउने र सञ्चार सहजीकरण लगायतका कार्य गर्नका लागि एक सचिवालय रहनेछ ।</p> <p>क) उप-महानिर्देशकको कार्य विवरण र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p>																		
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१ कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्ने</td> <td>कर्मचारीहरूको सरुवा, बढुवा, विदा स्वीकृति लगायतका अन्य कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्ने तथा सो सम्बन्धमा महानिर्देशकको तहबाट निर्णय गराउनु पर्ने भएमा आवश्यक तथ्यांक तथा सूचनाको आधारमा आफ्नो राय सहित पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२ स्वदेशी तथा विदेशी तालिममा उपयुक्त कर्मचारीको मनोनयनसम्बन्धी काम गर्ने</td> <td>निश्चित मापदण्ड र उपलब्ध तथ्यांकको आधारमा कर्मचारीहरूको सूची तयार गरी मनोनयनका लागि रायसहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३ जनशक्ति विकाससम्बन्धी काम गर्ने</td> <td>जनशक्ति विकाससम्बन्धी योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>४ आन्तरिक व्यवस्थापन र भौतिक साधन तथा सुविधाको व्यवस्थासम्बन्धी काम गर्ने</td> <td>भौतिक साधनको व्यवस्थाका लागि सम्बद्ध निकायहरूसँग आवश्यक बजेट माग गरी व्यवस्थापन गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>५ आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी काम गर्ने</td> <td>विभागको दैनिक आर्थिक कारोबारको सञ्चालन गर्ने/गराउने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>६ अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी काम गर्ने</td> <td>अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी समस्याहरू समाधान गर्ने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए रायसहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>७ दोहोरो कर मुक्तिसम्बन्धी काम गर्ने</td> <td>सम्भाव्य मुलुकसँग दोहोरो कर मुक्ति सम्झौता गर्नका लागि प्रक्रिया अघि बढाउने र आवश्यक निर्णय तथा मन्त्रालयमा पठाउने स्वीकृतिका लागि महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>८ पूर्वादेश जारी गर्ने सम्बन्धी काम ऐन, नियममा भएका व्यवस्थाहरूका सम्बन्धमा भएका द्विविधा निराकरण गर्न</td> <td>पूर्वादेश जारी गर्नका लागि राय सहित स्वीकृतिका लागि महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> </tbody> </table>	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	१ कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्ने	कर्मचारीहरूको सरुवा, बढुवा, विदा स्वीकृति लगायतका अन्य कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्ने तथा सो सम्बन्धमा महानिर्देशकको तहबाट निर्णय गराउनु पर्ने भएमा आवश्यक तथ्यांक तथा सूचनाको आधारमा आफ्नो राय सहित पेश गर्ने ।	२ स्वदेशी तथा विदेशी तालिममा उपयुक्त कर्मचारीको मनोनयनसम्बन्धी काम गर्ने	निश्चित मापदण्ड र उपलब्ध तथ्यांकको आधारमा कर्मचारीहरूको सूची तयार गरी मनोनयनका लागि रायसहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	३ जनशक्ति विकाससम्बन्धी काम गर्ने	जनशक्ति विकाससम्बन्धी योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।	४ आन्तरिक व्यवस्थापन र भौतिक साधन तथा सुविधाको व्यवस्थासम्बन्धी काम गर्ने	भौतिक साधनको व्यवस्थाका लागि सम्बद्ध निकायहरूसँग आवश्यक बजेट माग गरी व्यवस्थापन गर्ने ।	५ आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी काम गर्ने	विभागको दैनिक आर्थिक कारोबारको सञ्चालन गर्ने/गराउने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।	६ अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी काम गर्ने	अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी समस्याहरू समाधान गर्ने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए रायसहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	७ दोहोरो कर मुक्तिसम्बन्धी काम गर्ने	सम्भाव्य मुलुकसँग दोहोरो कर मुक्ति सम्झौता गर्नका लागि प्रक्रिया अघि बढाउने र आवश्यक निर्णय तथा मन्त्रालयमा पठाउने स्वीकृतिका लागि महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।	८ पूर्वादेश जारी गर्ने सम्बन्धी काम ऐन, नियममा भएका व्यवस्थाहरूका सम्बन्धमा भएका द्विविधा निराकरण गर्न	पूर्वादेश जारी गर्नका लागि राय सहित स्वीकृतिका लागि महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:																			
१ कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्ने	कर्मचारीहरूको सरुवा, बढुवा, विदा स्वीकृति लगायतका अन्य कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्ने तथा सो सम्बन्धमा महानिर्देशकको तहबाट निर्णय गराउनु पर्ने भएमा आवश्यक तथ्यांक तथा सूचनाको आधारमा आफ्नो राय सहित पेश गर्ने ।																			
२ स्वदेशी तथा विदेशी तालिममा उपयुक्त कर्मचारीको मनोनयनसम्बन्धी काम गर्ने	निश्चित मापदण्ड र उपलब्ध तथ्यांकको आधारमा कर्मचारीहरूको सूची तयार गरी मनोनयनका लागि रायसहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			
३ जनशक्ति विकाससम्बन्धी काम गर्ने	जनशक्ति विकाससम्बन्धी योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।																			
४ आन्तरिक व्यवस्थापन र भौतिक साधन तथा सुविधाको व्यवस्थासम्बन्धी काम गर्ने	भौतिक साधनको व्यवस्थाका लागि सम्बद्ध निकायहरूसँग आवश्यक बजेट माग गरी व्यवस्थापन गर्ने ।																			
५ आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी काम गर्ने	विभागको दैनिक आर्थिक कारोबारको सञ्चालन गर्ने/गराउने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।																			
६ अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी काम गर्ने	अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी समस्याहरू समाधान गर्ने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए रायसहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			
७ दोहोरो कर मुक्तिसम्बन्धी काम गर्ने	सम्भाव्य मुलुकसँग दोहोरो कर मुक्ति सम्झौता गर्नका लागि प्रक्रिया अघि बढाउने र आवश्यक निर्णय तथा मन्त्रालयमा पठाउने स्वीकृतिका लागि महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।																			
८ पूर्वादेश जारी गर्ने सम्बन्धी काम ऐन, नियममा भएका व्यवस्थाहरूका सम्बन्धमा भएका द्विविधा निराकरण गर्न	पूर्वादेश जारी गर्नका लागि राय सहित स्वीकृतिका लागि महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			

SN	Subject	Details
१	नीतिगत स्पष्टता ल्याउने, नयाँ नीति बनाउने तथा विद्यमान नीतिमा सुधार गर्ने	सम्बन्धी कार्य ऐन, नियममा भएका व्यवस्थाहरूका सम्बन्धमा स्पष्ट पार्न थप व्याख्या गर्ने तथा नयाँ नीति निर्माण र विद्यमान नीतिमा सुधारको आवश्यकता देखिएमा सोको लागि रायसहित स्वीकृति माग गर्न मन्त्रालयमा पठाउनका लागि महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
१	कर परीक्षणको पुनरावलोकनसम्बन्धी कार्य	ठूला करदाता कार्यालय, मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालय, आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूबाट कर परीक्षण सम्पन्न गरिएका फाइलको पुनरावलोकन गरी आवश्यक निर्देशन दिन तथा नीतिगत निर्णय गर्नुपर्ने भएमा सोका लागि महानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।
१	कानूनी व्याख्यासम्बन्धी कार्य ऐन नियममा भएका व्यवस्थाको व्याख्या गर्ने	कानूनी राय दिने तथा कानूनी रूपमा कुनै द्विविधा भई आवश्यक निर्णय गर्नुपर्ने भएमा सोका लागि महानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।
<p>सामान्य प्रशासन शाखा</p> <p>विभाग र मातहत कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सरुवा बढुवा लगायतका प्रशासनिक काम सम्पादन गर्नको लागि नीति विश्लेषण महाशाखा अन्तर्गत सामान्य प्रशासन शाखा रहने गरी संगठनात्मक संरचना स्वीकृत भएको छ । यस शाखाले मूलतः कर्मचारी प्रशासन र सामान्य प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्नु पर्दछ । यस शाखामा एक जना निर्देशक, एक जना शाखा अधिकृत र आवश्यकतानुसार अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहने व्यवस्था छ । यस शाखाले देहायका कार्यहरू गर्नु पर्दछः</p> <p style="text-align: center;">सामान्य प्रशासन शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p>		
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य		कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:
१	कर्मचारीको सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय कारवाही, विदेश भ्रमण, तालिम आदिको विवरण अद्यावधिक गर्ने	कर्मचारीको सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय कारवाही, विदेश भ्रमण, तालिम आदिको विवरण अद्यावधिक गरी विवरण तयार गर्ने ।
२	कर्मचारीको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन तथा सम्पत्ति विवरणसम्बन्धी काम गर्ने	कानून अनुसार तोकिएको समयमा कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन तथा सम्पत्ति विवरणका लागि फाराम उपलब्ध गराई, सबै कर्मचारीलाई भर्न लगाई अद्यावधिक गर्ने र प्राप्त भएका विवरणहरू मध्ये कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनको हकमा सुपरिवेक्षक, पुनरावलोकनकर्ता तथा पुनरावलोकन समितिमा तथा सम्पत्ति विवरणको हकमा सम्बन्धित निकायमा पठाउने व्यवस्था गर्ने गराउने ।
३	जिन्सी सामानको व्यवस्थापनसम्बन्धी काम गर्ने	कार्यालयमा भएका जिन्सी सामान तथा सम्पत्तिको सही व्यवस्थापन गर्ने तथा आवश्यक भौतिक साधनको व्यवस्था गर्ने र कुनै नीतिगत व्यवस्था गर्नुपर्ने भएमा उप-महानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।
४	विभागको नाममा रहेको पुँजीगत सामानको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने	विभागको नाममा रहेको जग्गा, घर, सवारी साधन जस्ता पुँजीगत सामानको अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने ।
५	लिलाम विक्रीसम्बन्धी काम गर्ने	प्रचलित ऐन नियम, कार्यविधिले तोकेको अधिकार तथा प्रकृया बमोजिम विभागमा रहेका पुराना काम नलाग्ने सवारी साधन, फर्निचर लगायतका सामानको लिलाम विक्री गरी जिन्सी सामानको उचित व्यवस्थापन गर्ने।
६	सांगठनिक पुनर्संरचनाको लागि संगठन तथा व्यवस्थापन	विभागको सांगठनिक पुनर्संरचनाको लागि समय समयमा संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्ने, गराउने र प्रतिवेदन तयार गरी उप-महानिर्देशक

SN	Subject	Details	
		सर्वेक्षण गर्ने तथा गराउने	समक्ष पेश गर्ने ।
		<p>आर्थिक प्रशासन शाखा</p> <p>विभाग र मातहत कार्यालयहरूलाई विनियोजन भएको बजेट नियमानुसार खर्च गरी सोको लेखांकन तथा अभिलेख राख्ने प्रमुख उद्देश्यले नीति विश्लेषण महाशाखा अन्तर्गत आर्थिक प्रशासन शाखा रहने गरी सँगठनात्मक संरचना स्वीकृत भएको छ । यस शाखाले मूलतः आर्थिक प्रशासनसँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यहरू सम्पादन गर्ने गर्दछ ।</p> <p>यस शाखामा एक जना लेखा नियन्त्रक, एक जना लेखा अधिकृत र आवश्यकता अनुसार अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहने व्यवस्था छ । यस शाखाले देहायका कार्यहरू गर्नुपर्दछ ।</p> <p style="text-align: center;">आर्थिक प्रशासन शाखाको निर्देशक र लेखा अधिकृतको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p>	
		सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:
		१ आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी काम गर्ने	ऐन, नियम तथा प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम लेखा अधिकृत तथा निर्देशकले तलव वितरण, विल भरपाईको भुक्तानी, खर्चको शोधभर्ना, कार्यालयमा अख्तियारी पठाउने, वार्षिक अनुमानित वजेट तर्जुमा गर्ने, वोलपत्र दरभाउपत्र र प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्ने लगायतका आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी काम गर्ने र कुनै नीतिगत निर्णय लिनु परेमा रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
		२ वार्षिक खरिद योजना तयार गरी खरिद प्रकृया आगाडि बढाउने	विभागमा वर्ष भरि आवश्यक पर्ने जिन्सी मालसामानहरूको आवश्यकता पहिचान गरी वार्षिक खरिद योजना तयार गर्ने र प्रचलित कानूनको अधिनमा रही आवश्यक खरिद प्रकृया अगाडि बढाउने ।
		३ लिलाम विक्रीसम्बन्धी काम गर्ने	प्रचलित ऐन नियम, कार्यविधिले तोकेका अधिकार तथा प्रकृयाबमोजिम विभागमा रहेका पुराना तथा प्रयोगमा नआउने सवारी साधन, फर्निचर लगायतका सामानको लिलाम विक्री गरी जिन्सी सामानको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।
		<p>नीति विश्लेषण शाखा</p> <p>यस शाखाले मूलतः कर नीतिको अनुसन्धान, विश्लेषण र परिमार्जन, कर कानून र नीतिको व्याख्या र पूर्वादेशसम्बन्धी कार्यहरू गर्नु पर्दछ । यस शाखामा एक जना निर्देशक, दुई जना शाखा अधिकृत तथा अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहने व्यवस्था छ । यस शाखाले सम्पादन गर्ने मुख्य कार्यहरू देहाय अनुसार छन्:</p> <p>क) कर कानून र कर नीतिको विश्लेषण र परिमार्जन प्रचलित आयकर ऐन र मूल्य अभिवृद्धि कर ऐनमा रहेका प्रावधानहरू राखिनुका तथा करसँग सम्बन्धित विद्यमान नीतिहरू तर्जुमा गरिनुका निश्चित कारण र आधारहरू हुन्छन् । सामान्यतया ऐन वा नीतिहरू तर्जुमा गर्दाको समयको तात्कालिक आवश्यकता तथा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन र परिवेशले ऐन र नीतिमा रहेका प्रावधानहरूको बनौटको निर्धारण गर्दछन् । समय व्यतित हुँदै जाँदा ऐन वा नीति तर्जुमा गर्दाको समयको आवश्यकता तथा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन र परिवेशमा परिवर्तन हुन सक्तछ । यस्तो अवस्थामा ऐन वा नीतिमा रहेका प्रावधानहरूमा समसामयिक परिवर्तन र परिमार्जन गर्नु आवश्यक हुन जान्छ । यसो नगरिएमा कर कानून तथा कर नीतिहरू सान्दर्भिक, व्यवहारिक, सामयिक र अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन र मापदण्ड अनुरूप हुन सक्दैनन् । आधुनिक समाजमा असान्दर्भिक, अव्यवहारिक, असामयिक र अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन र मापदण्ड विपरितका कर कानून र नीति अवलम्बन गर्ने मुलुकको आर्थिक विकासको गति नै अबरुद्ध हुन्छ । तसर्थ, मुलुकमा प्रचलित कर कानून र कर नीतिमा समयानुकूल परिवर्तन र परिमार्जन हुनु नितान्त आवश्यक हुन्छ । मुलुकको कर कानून र कर नीति तर्जुमा गर्ने अधिकार संसदलाई हुने भए तापनि विद्यमान कानून र नीतिमा गर्नुपर्ने सामयिक परिवर्तनको प्रस्ताव गर्ने प्रारम्भिक र मूल जिम्मेवारी कर कानूनको प्रशासन गर्ने जिम्मेवारी पाएको निकायको रहनेछ । आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तःशुल्कको प्रशासन गर्ने जिम्मेवारी आन्तरिक राजस्व विभागमा रहेको हुँदा ती करसँग सम्बन्धित ऐन र नीतिमा सामयिक</p>	

SN	Subject	Details																		
		<p>परिवर्तनको प्रस्ताव गर्ने प्रारम्भिक र मूल जिम्मेवारी यसै विभागको हो र विभागको तर्फबाट उक्त जिम्मेवारी विभागको नीति विश्लेषण शाखाले बहन गर्नुपर्दछ । उपरोक्त जिम्मेवारी बहन गर्ने सन्दर्भमा यस शाखाले देहायका कार्यहरू गर्नुपर्दछ ।</p> <p style="text-align: center;">नीति विश्लेषण शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१ कर कानून र कर नीतिको विश्लेषण र परिमार्जन</td> <td>विद्यमान कर कानून र कर नीतिको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिवेशमा समयानुकूल बनाउंदै लैजान अनुसन्धान र विश्लेषण गरी परिमार्जनका लागि आवश्यक निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२ कर कानून र कर नीतिको व्याख्या</td> <td>विद्यमान कर कानून तथा कर नीतिमा रहेका द्विविधा निराकरणका लागि थप व्याख्या गर्ने र आवश्यकता अनुसार निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३ परिपत्र जारी गर्ने</td> <td>कुनै करसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाका सम्बन्धमा आम जनमानसमा वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा जानकारी गराउनु पर्ने भएमा परिपत्र जारी गर्न स्विकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>४ पूर्वादेशसम्बन्धी कार्य</td> <td>आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्कको सम्बन्धमा पूर्वादेश माग भएमा तोकिएको प्रक्याबमोजिम पूर्वादेश जारी गर्नका लागि निर्णयार्थ उप-महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।</td> </tr> </tbody> </table> <p>कर प्रणाली सुधार शाखा</p> <p>कर प्रणाली सुधार अन्तर्गत कर नीति, कर कानून, कर प्रशासन र करदातासँग सम्बन्धित चार आयामहरू रहेका छन् । अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुकूल सकेसम्म करका सबै क्षेत्र समेट्ने गरी कर नीति तर्जुमा गर्नुपर्दछ । कर नीति लगानी एवं व्यवसायमैत्री र राष्ट्रको दिगो श्रोतको रूपमा रहेको आन्तरिक राजस्वको वृद्धिलाई सघाउ पुर्याउने वित्तीय औजार पनि हो । आय आर्जन, कारोवार र व्यवसायका सबै दायरा समेट्ने गरी समन्यायिक र करदातामैत्री कर कानून आजको आवश्यकता हो । यिनै आवश्यकता पूरा गर्न कर नीतिमा गर्नु पर्ने समसामयिक सुधारका लागि कर कर प्रणाली सुधार शाखाबाट देहायका अनुसारका कार्यहरू सम्पादन गरिने गरी तोकिएका छन् ।</p> <p style="text-align: center;">कर प्रणाली सुधार शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१ विद्यमान नीति र कानून/ नवीनतम प्रयोगको खोज तथा अध्ययन प्रचलनमा रहेका नीति कानून र अन्तर्राष्ट्रिय नवीनतम तथा असल अभ्यासको निरन्तर अध्ययन तथा खोज समेत गर्ने</td> <td>यसमा बाह्य विशेषज्ञ तथा विज्ञ व्यक्तिहरूको आवश्यक सेवा प्राप्त गर्ने र विश्लेषण गर्दै उपमहानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२ सुझाव तथा पृष्ठपोषण लिने</td> <td>नीतिगत तथा कानून परिवर्तनको लागि सरोकारवाला व्यक्तिहरू, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिसँग संस्थाको समन्वयमा छलफल, अन्तरक्रिया गरी कार्यान्वयन योग्य सुझाव, पृष्ठपोषण लिई विश्लेषण गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३ विवरण तथा फाईलहरूको परिमार्जन गर्ने</td> <td>प्रयोगमा रहेका कर विवरण लगायत यससँग सम्बन्धित विभिन्न सहायक फारमहरू समय सापेक्ष परिमार्जनका लागि तयार गरी उपमहानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> </tbody> </table>	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	१ कर कानून र कर नीतिको विश्लेषण र परिमार्जन	विद्यमान कर कानून र कर नीतिको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिवेशमा समयानुकूल बनाउंदै लैजान अनुसन्धान र विश्लेषण गरी परिमार्जनका लागि आवश्यक निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	२ कर कानून र कर नीतिको व्याख्या	विद्यमान कर कानून तथा कर नीतिमा रहेका द्विविधा निराकरणका लागि थप व्याख्या गर्ने र आवश्यकता अनुसार निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	३ परिपत्र जारी गर्ने	कुनै करसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाका सम्बन्धमा आम जनमानसमा वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा जानकारी गराउनु पर्ने भएमा परिपत्र जारी गर्न स्विकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	४ पूर्वादेशसम्बन्धी कार्य	आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्कको सम्बन्धमा पूर्वादेश माग भएमा तोकिएको प्रक्याबमोजिम पूर्वादेश जारी गर्नका लागि निर्णयार्थ उप-महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	१ विद्यमान नीति र कानून/ नवीनतम प्रयोगको खोज तथा अध्ययन प्रचलनमा रहेका नीति कानून र अन्तर्राष्ट्रिय नवीनतम तथा असल अभ्यासको निरन्तर अध्ययन तथा खोज समेत गर्ने	यसमा बाह्य विशेषज्ञ तथा विज्ञ व्यक्तिहरूको आवश्यक सेवा प्राप्त गर्ने र विश्लेषण गर्दै उपमहानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	२ सुझाव तथा पृष्ठपोषण लिने	नीतिगत तथा कानून परिवर्तनको लागि सरोकारवाला व्यक्तिहरू, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिसँग संस्थाको समन्वयमा छलफल, अन्तरक्रिया गरी कार्यान्वयन योग्य सुझाव, पृष्ठपोषण लिई विश्लेषण गर्ने ।	३ विवरण तथा फाईलहरूको परिमार्जन गर्ने	प्रयोगमा रहेका कर विवरण लगायत यससँग सम्बन्धित विभिन्न सहायक फारमहरू समय सापेक्ष परिमार्जनका लागि तयार गरी उपमहानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:																			
१ कर कानून र कर नीतिको विश्लेषण र परिमार्जन	विद्यमान कर कानून र कर नीतिको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिवेशमा समयानुकूल बनाउंदै लैजान अनुसन्धान र विश्लेषण गरी परिमार्जनका लागि आवश्यक निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			
२ कर कानून र कर नीतिको व्याख्या	विद्यमान कर कानून तथा कर नीतिमा रहेका द्विविधा निराकरणका लागि थप व्याख्या गर्ने र आवश्यकता अनुसार निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			
३ परिपत्र जारी गर्ने	कुनै करसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाका सम्बन्धमा आम जनमानसमा वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा जानकारी गराउनु पर्ने भएमा परिपत्र जारी गर्न स्विकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			
४ पूर्वादेशसम्बन्धी कार्य	आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्कको सम्बन्धमा पूर्वादेश माग भएमा तोकिएको प्रक्याबमोजिम पूर्वादेश जारी गर्नका लागि निर्णयार्थ उप-महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।																			
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:																			
१ विद्यमान नीति र कानून/ नवीनतम प्रयोगको खोज तथा अध्ययन प्रचलनमा रहेका नीति कानून र अन्तर्राष्ट्रिय नवीनतम तथा असल अभ्यासको निरन्तर अध्ययन तथा खोज समेत गर्ने	यसमा बाह्य विशेषज्ञ तथा विज्ञ व्यक्तिहरूको आवश्यक सेवा प्राप्त गर्ने र विश्लेषण गर्दै उपमहानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			
२ सुझाव तथा पृष्ठपोषण लिने	नीतिगत तथा कानून परिवर्तनको लागि सरोकारवाला व्यक्तिहरू, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिसँग संस्थाको समन्वयमा छलफल, अन्तरक्रिया गरी कार्यान्वयन योग्य सुझाव, पृष्ठपोषण लिई विश्लेषण गर्ने ।																			
३ विवरण तथा फाईलहरूको परिमार्जन गर्ने	प्रयोगमा रहेका कर विवरण लगायत यससँग सम्बन्धित विभिन्न सहायक फारमहरू समय सापेक्ष परिमार्जनका लागि तयार गरी उपमहानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																			

SN	Subject	Details									
3	समन्वयात्मक कार्य कर प्रणाली सुधारका सम्बन्धमा	यस विभाग र अरु नियमनकारी निकायसँग सहकार्य गर्ने									
4	पुस्तिकाहरु प्रकाशनको कार्य	करसम्बन्धी निर्देशिका, सरलीकृत पुस्तिका तथा विवरणहरु समयानुकूल परिमार्जन समेत गरी प्रकाशनका लागि विभाग समक्ष पेश गर्ने ।									
<p>अन्तर्राष्ट्रिय कर शाखा</p> <p>व्यापार, लगानी, रोजगारी लगायतका आर्थिक क्रियाकलापहरु आजको समयमा एउटै देशको सीमाभित्र मात्र सीमित रहन सक्दैन । विश्वव्यापिकरणको प्रवाह सँगै एक देशको सीमा भन्दा बाहिर समेत फैलिएका आर्थिक क्रियाकलापहरुबाट प्राप्त हुने आयको कुनै एक वा एक भन्दा बढी देशको र कानूनअनुसार हुने करारोपणसम्बन्धी विषय अन्तर्राष्ट्रिय कर अन्तर्गत पर्दछ । यस्तो करारोपण अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारलाई सहजीकरण, अन्तरदेशीय आर्थिक क्रियाकलापहरुको प्रवर्धन र प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आकर्षण हुने किसिमले हुनु पर्दछ । साथसाथै, राष्ट्रिय कर कानून अनुसार देशलाई प्राप्त हुनुपर्ने कर समेत प्रभावित हुनु हुदैन । यस विषयहरूसँग सम्बन्धित कार्यहरु सम्पादन गर्न एक जना निर्देशक र एक जना शाखा अधिकृत रहने गरी विभागमा एक अन्तर्राष्ट्रिय कर शाखाको ब्यवस्था गरिएको छ ।</p> <p style="text-align: center;">अन्तर्राष्ट्रिय कर शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्ने ।</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> द्विपक्षीय ब्यापार, आर्थिक क्रियाकलाप र लगानीको अध्ययन गरी दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्न सम्भाव्य देश पहिचान गर्ने । सम्झौताको लागि प्रस्ताव गर्ने र प्रस्ताव प्राप्त गर्ने । प्रस्तावित मस्यौदाहरु अध्ययन गरी वार्ताको तयारी गर्ने । वार्तासम्बन्धी कार्य गर्ने । वार्ताबाट दुई देश बीच सहमति कायम भएपछि औपचारिक सम्झौतासम्बन्धी कार्य गर्ने । </td> </tr> <tr> <td>2 प्रतिवेदन अध्ययन गरी नीतिगत निर्णय लिनुपर्ने विषय राय सहित उप महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> अध्ययनको विषय पहिचान गर्ने । विज्ञात गराउनुपर्ने अध्ययनको लागत अनुमान तयार गर्ने । सेवा करार सम्झौता गर्ने । प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने । दोहोरो करमुक्ति सम्झौताको प्रभाव तथा अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी अन्य विषयहरुको अध्ययन अनुसन्धान कार्य गर्ने । </td> </tr> <tr> <td>3 सूचना आदान प्रदानसम्बन्धी कार्य गर्ने ।</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> संविदाकारी देशबाट सूचना प्राप्त गर्नुपर्ने विषय विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट प्राप्त गर्ने । सूचना प्राप्तिका लागि सम्बन्धित संविदाकारी देशको सक्षम अधिकारीलाई पत्राचार गर्ने । सूचना प्राप्त गर्ने र प्राप्त सूचनाको गोपनीयता कायम गर्ने । प्राप्त सूचना सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखलाई उपलब्ध गराउने । संविदाकारी देशहरुबाट सूचना माग भएकोमा सूचना संकलन गरी सक्षम अधिकारीलाई पठाउने । </td> </tr> </tbody> </table> <p>कानून शाखा</p> <p>विभागीय काम कारवाहीका सम्बन्धमा करदाताले पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिन सक्ने तथा अदालतहरुमा समेत मुद्दा दायर गर्न सक्ने प्रावधानले गर्दा विभागले मुद्दा मामिलासम्बन्धी कार्य पनि गर्नुपर्ने हुन्छ । तसर्थ, विभागको काम कारवाहीमा आइपर्ने मुद्दाको बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा, अदालतहरुमा</p>				सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	1 दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> द्विपक्षीय ब्यापार, आर्थिक क्रियाकलाप र लगानीको अध्ययन गरी दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्न सम्भाव्य देश पहिचान गर्ने । सम्झौताको लागि प्रस्ताव गर्ने र प्रस्ताव प्राप्त गर्ने । प्रस्तावित मस्यौदाहरु अध्ययन गरी वार्ताको तयारी गर्ने । वार्तासम्बन्धी कार्य गर्ने । वार्ताबाट दुई देश बीच सहमति कायम भएपछि औपचारिक सम्झौतासम्बन्धी कार्य गर्ने । 	2 प्रतिवेदन अध्ययन गरी नीतिगत निर्णय लिनुपर्ने विषय राय सहित उप महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> अध्ययनको विषय पहिचान गर्ने । विज्ञात गराउनुपर्ने अध्ययनको लागत अनुमान तयार गर्ने । सेवा करार सम्झौता गर्ने । प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने । दोहोरो करमुक्ति सम्झौताको प्रभाव तथा अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी अन्य विषयहरुको अध्ययन अनुसन्धान कार्य गर्ने । 	3 सूचना आदान प्रदानसम्बन्धी कार्य गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> संविदाकारी देशबाट सूचना प्राप्त गर्नुपर्ने विषय विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट प्राप्त गर्ने । सूचना प्राप्तिका लागि सम्बन्धित संविदाकारी देशको सक्षम अधिकारीलाई पत्राचार गर्ने । सूचना प्राप्त गर्ने र प्राप्त सूचनाको गोपनीयता कायम गर्ने । प्राप्त सूचना सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखलाई उपलब्ध गराउने । संविदाकारी देशहरुबाट सूचना माग भएकोमा सूचना संकलन गरी सक्षम अधिकारीलाई पठाउने ।
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:										
1 दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> द्विपक्षीय ब्यापार, आर्थिक क्रियाकलाप र लगानीको अध्ययन गरी दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्न सम्भाव्य देश पहिचान गर्ने । सम्झौताको लागि प्रस्ताव गर्ने र प्रस्ताव प्राप्त गर्ने । प्रस्तावित मस्यौदाहरु अध्ययन गरी वार्ताको तयारी गर्ने । वार्तासम्बन्धी कार्य गर्ने । वार्ताबाट दुई देश बीच सहमति कायम भएपछि औपचारिक सम्झौतासम्बन्धी कार्य गर्ने । 										
2 प्रतिवेदन अध्ययन गरी नीतिगत निर्णय लिनुपर्ने विषय राय सहित उप महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> अध्ययनको विषय पहिचान गर्ने । विज्ञात गराउनुपर्ने अध्ययनको लागत अनुमान तयार गर्ने । सेवा करार सम्झौता गर्ने । प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने । दोहोरो करमुक्ति सम्झौताको प्रभाव तथा अन्तर्राष्ट्रिय करसम्बन्धी अन्य विषयहरुको अध्ययन अनुसन्धान कार्य गर्ने । 										
3 सूचना आदान प्रदानसम्बन्धी कार्य गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> संविदाकारी देशबाट सूचना प्राप्त गर्नुपर्ने विषय विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट प्राप्त गर्ने । सूचना प्राप्तिका लागि सम्बन्धित संविदाकारी देशको सक्षम अधिकारीलाई पत्राचार गर्ने । सूचना प्राप्त गर्ने र प्राप्त सूचनाको गोपनीयता कायम गर्ने । प्राप्त सूचना सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखलाई उपलब्ध गराउने । संविदाकारी देशहरुबाट सूचना माग भएकोमा सूचना संकलन गरी सक्षम अधिकारीलाई पठाउने । 										

SN	Subject	Details																
		<p>दर्ता भएका रिटसम्बन्धी कार्य तथा कुनै कर कानूनसम्बन्धी कानूनी राय माग भई आएमा सो सम्बन्धी कार्य गर्नका लागि विभागमा नीति विश्लेषण तथा व्यवस्थापन महाशाखा अन्तर्गत कानून शाखा रहेको छ । यस शाखामा उपन्यायाधिवक्ता एक, जिल्ला न्यायाधिवक्ता एक, कानून अधिकृत एक र अन्य सहायक स्तरका कर्मचारी कार्यरत रहनेछन् । यस शाखाका कार्यहरू निम्नानुसार रहेको छः</p> <p style="text-align: center;">कानून शाखाको उपन्यायाधिवक्ता र सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ताको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>विभाग तथा कार्यालयको तर्फबाट बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा गर्ने</td> <td>कार्यका लागि संलग्न व्यक्ति तथा निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूलाई विपक्षी बनाइएका मुद्दाहरूमा बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा गर्नका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय एवं अन्य सरकारी वकिलहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने सम्बन्धमा कुनै विभागीय निर्णय हुनुपर्ने भए रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, विभागका अन्य शाखाहरू र कार्यालयहरूबाट करसम्बन्धी काम कारवाहीका सम्बन्धमा</td> <td>कुनै राय माग भएमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, विभागका अन्य शाखाहरू र कार्यालयहरूबाट कुनै विषयमा राय माग भएमा सम्बन्धित विषयवस्तुसँग सम्बन्ध राख्ने कानूनी प्रावधान समेत स्पष्ट उल्लेख गरी राय उपलब्ध गराउने ।</td> </tr> </tbody> </table> <p>कर परीक्षण पुनरावलोकन शाखा</p> <p>विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट करदाताहरूको अनुसन्धान तथा कर परीक्षणको समयमा घटिबढी करारोपण भएकोमा सच्याउन लगाउने, कर परीक्षण कार्यमा एकरूपता ल्याई कर परीक्षणको प्रक्रियागत एवं गुणात्मक सुधार गर्नका लागि नीति विश्लेषण महाशाखा अन्तर्गत रहने गरी कर परीक्षण पुनरावलोकन शाखा रहेको छ । यस शाखामा दुई जना निर्देशक, दुई जना शाखा अधिकृत तथा आवश्यकतानुसार अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहने व्यवस्था छ । यस शाखाले विभाग अन्तर्गत रहेका कार्यालयहरूले गरेको कर परीक्षण र अनुसन्धानको गुणस्तर परीक्षण अर्थात् पुनरावलोकन गर्ने सन्दर्भमा देहायका कार्यहरू गर्नुपर्दछ ।</p> <p style="text-align: center;">कर परीक्षण पुनरावलोकन शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको कार्य विवरण र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने काम</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>करदाता छनौटको आधार र मापदण्ड तयार गर्ने,</td> <td>कार्यालयहरूबाट भएका कर परीक्षणका फाइलहरू छनौट गर्ने आधार र मापदण्ड तयार गरी निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>छनौटको आधार र मापदण्ड बमोजिम कार्यालयहरूले सम्पादन गरेका कर परीक्षण मध्ये पुनरावलोकनका लागि फाइल छनौट गर्ने,</td> <td>पुनरावलोकनमा परेका करदाताको फाइल सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट झिकाउने ।</td> </tr> <tr> <td>पुनरावलोकनका लागि छनौट भएका फाइलहरू अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने</td> <td>पुनरावलोकनमा परेका करदाताहरूको फाइल छानविन पश्चात् प्रतिवेदन तयार गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>महानिर्देशकले दिएको आदेश वा निर्णय कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित</td> <td>महानिर्देशकले दिएको आदेश वा निर्देशन कार्यान्वयन गर्न निर्देशन पत्र तथा फाइल सम्बन्धित कार्यालयहरूमा पठाउने ।</td> </tr> </tbody> </table>	सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:	विभाग तथा कार्यालयको तर्फबाट बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा गर्ने	कार्यका लागि संलग्न व्यक्ति तथा निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूलाई विपक्षी बनाइएका मुद्दाहरूमा बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा गर्नका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय एवं अन्य सरकारी वकिलहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने सम्बन्धमा कुनै विभागीय निर्णय हुनुपर्ने भए रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, विभागका अन्य शाखाहरू र कार्यालयहरूबाट करसम्बन्धी काम कारवाहीका सम्बन्धमा	कुनै राय माग भएमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, विभागका अन्य शाखाहरू र कार्यालयहरूबाट कुनै विषयमा राय माग भएमा सम्बन्धित विषयवस्तुसँग सम्बन्ध राख्ने कानूनी प्रावधान समेत स्पष्ट उल्लेख गरी राय उपलब्ध गराउने ।	सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति	करदाता छनौटको आधार र मापदण्ड तयार गर्ने,	कार्यालयहरूबाट भएका कर परीक्षणका फाइलहरू छनौट गर्ने आधार र मापदण्ड तयार गरी निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	छनौटको आधार र मापदण्ड बमोजिम कार्यालयहरूले सम्पादन गरेका कर परीक्षण मध्ये पुनरावलोकनका लागि फाइल छनौट गर्ने,	पुनरावलोकनमा परेका करदाताको फाइल सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट झिकाउने ।	पुनरावलोकनका लागि छनौट भएका फाइलहरू अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने	पुनरावलोकनमा परेका करदाताहरूको फाइल छानविन पश्चात् प्रतिवेदन तयार गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	महानिर्देशकले दिएको आदेश वा निर्णय कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित	महानिर्देशकले दिएको आदेश वा निर्देशन कार्यान्वयन गर्न निर्देशन पत्र तथा फाइल सम्बन्धित कार्यालयहरूमा पठाउने ।
सम्पादन गर्नुपर्ने कार्य	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:																	
विभाग तथा कार्यालयको तर्फबाट बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा गर्ने	कार्यका लागि संलग्न व्यक्ति तथा निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूलाई विपक्षी बनाइएका मुद्दाहरूमा बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा गर्नका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय एवं अन्य सरकारी वकिलहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने सम्बन्धमा कुनै विभागीय निर्णय हुनुपर्ने भए रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																	
महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, विभागका अन्य शाखाहरू र कार्यालयहरूबाट करसम्बन्धी काम कारवाहीका सम्बन्धमा	कुनै राय माग भएमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, विभागका अन्य शाखाहरू र कार्यालयहरूबाट कुनै विषयमा राय माग भएमा सम्बन्धित विषयवस्तुसँग सम्बन्ध राख्ने कानूनी प्रावधान समेत स्पष्ट उल्लेख गरी राय उपलब्ध गराउने ।																	
सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति																	
करदाता छनौटको आधार र मापदण्ड तयार गर्ने,	कार्यालयहरूबाट भएका कर परीक्षणका फाइलहरू छनौट गर्ने आधार र मापदण्ड तयार गरी निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																	
छनौटको आधार र मापदण्ड बमोजिम कार्यालयहरूले सम्पादन गरेका कर परीक्षण मध्ये पुनरावलोकनका लागि फाइल छनौट गर्ने,	पुनरावलोकनमा परेका करदाताको फाइल सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट झिकाउने ।																	
पुनरावलोकनका लागि छनौट भएका फाइलहरू अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने	पुनरावलोकनमा परेका करदाताहरूको फाइल छानविन पश्चात् प्रतिवेदन तयार गरी स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																	
महानिर्देशकले दिएको आदेश वा निर्णय कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित	महानिर्देशकले दिएको आदेश वा निर्देशन कार्यान्वयन गर्न निर्देशन पत्र तथा फाइल सम्बन्धित कार्यालयहरूमा पठाउने ।																	

SN	Subject	Details																		
		कार्यालयहरूमा पठाउने,																		
५	पुनरावलोकनका क्रममा थप कर निर्धारण तथा थप छानविन गर्न निर्देशन भए सो बमोजिम भए नभएको अनुगमन गर्ने,	कार्यालयबाट भएको पुनरावलोकनको निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने ।																		
<p>योजना तथा मानव संसाधन विकास शाखा</p> <p>आन्तरिक राजस्व विभागको कार्यशैली तथा कार्यकुशलतामा समय सापेक्षिक रूपमा परिवर्तन गरी विभागलाई वर्तमान विश्व परिवेशमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमै प्रतिस्पर्धी बनाउनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । सोही आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्ने तर्फ पहल गर्न विभागमा योजना तथा मानव संसाधन विकास शाखा रहेको छ । नीति विश्लेषण तथा व्यवस्थापन महाशाखा अन्तर्गत रहेको यस शाखाले विभागले गर्ने कार्यहरूलाई योजनावद्ध तरिकाले अगाडि बढाउने र आगामी दिनहरूमा विभागमा रहेका जनशक्तिलाई कार्यकुशल र प्रतिस्पर्धी बनाउन आवश्यक तालिम तथा अन्य शीपहरू उपलब्ध गराउने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने वा सहभागी गराउने कार्य गर्दछ । यस शाखामा एक निर्देशक, एक शाखा अधिकृत र केही सहायक कर्मचारीहरू रहने व्यवस्था छ । यस शाखाको प्रमुख कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:</p> <p style="text-align: center;">योजना तथा मानव संसाधन विकास शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको काम र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने काम</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>विभागीय वार्षिक योजना तयार गर्ने</td> <td>विभागका शाखाहरू तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी विभागीय वार्षिक योजना तयार गर्ने र स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>विभागीय योजना कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने</td> <td>विभागीय योजना लागू भए नभएको अनुगमन गर्ने र उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने तथा कुनै नीतिगत निर्णय लिनु पर्ने भए रायसहित उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष निर्णयका लागि पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>तालिम, गोष्ठी, सेमिनार आयोजना सञ्चालन गर्ने</td> <td>तालिम, गोष्ठी, सेमिनारको आवश्यकता पहिचान गरी सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने र कुनै निर्णय गर्नु पर्ने देखिएमा निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>तालिम, गोष्ठी, सेमिनारमा भाग लिन कर्मचारीको मनोनयनका लागि सिफारिस गर्ने</td> <td>राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरूसँग समन्वय गरी प्राप्त भएका सिटहरूमा उपयुक्त कर्मचारीको मनोनयन गर्न उप-महानिर्देशक समक्ष सिफारिस गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>बुलेटिन प्रकाशन गर्ने</td> <td>मासिक रूपमा विभाग तथा मातहत कार्यालयहरूबाट सम्पादन भएका गतिविधिहरू संकलन पश्चात् आवश्यकतानुसार सम्पादन गरि प्रकाशनको व्यवस्था मिलाउने ।</td> </tr> </tbody> </table> <p>अन्तःशुल्क महाशाखा</p> <p>अन्तःशुल्क ऐन र नियमावलीबमोजिम असुल उपर गर्नुपर्ने अन्तःशुल्क यस विभागले असुल गर्नुपर्दछ । अन्तःशुल्क असुल गर्ने वा अन्तःशुल्कको प्रशासन गर्ने सन्दर्भमा गरिनुपर्ने कार्यहरू यस विभाग र अन्तर्गत कार्यालयले सम्पादन गर्नुपर्दछ । अन्तःशुल्कको प्रशासन गर्ने सन्दर्भमा गरिनुपर्ने कार्यहरू मध्ये नीतिगत</p>				सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति	१	विभागीय वार्षिक योजना तयार गर्ने	विभागका शाखाहरू तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी विभागीय वार्षिक योजना तयार गर्ने र स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	२	विभागीय योजना कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने	विभागीय योजना लागू भए नभएको अनुगमन गर्ने र उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने तथा कुनै नीतिगत निर्णय लिनु पर्ने भए रायसहित उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष निर्णयका लागि पेश गर्ने ।	३	तालिम, गोष्ठी, सेमिनार आयोजना सञ्चालन गर्ने	तालिम, गोष्ठी, सेमिनारको आवश्यकता पहिचान गरी सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने र कुनै निर्णय गर्नु पर्ने देखिएमा निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	४	तालिम, गोष्ठी, सेमिनारमा भाग लिन कर्मचारीको मनोनयनका लागि सिफारिस गर्ने	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरूसँग समन्वय गरी प्राप्त भएका सिटहरूमा उपयुक्त कर्मचारीको मनोनयन गर्न उप-महानिर्देशक समक्ष सिफारिस गर्ने ।	५	बुलेटिन प्रकाशन गर्ने	मासिक रूपमा विभाग तथा मातहत कार्यालयहरूबाट सम्पादन भएका गतिविधिहरू संकलन पश्चात् आवश्यकतानुसार सम्पादन गरि प्रकाशनको व्यवस्था मिलाउने ।
	सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति																		
१	विभागीय वार्षिक योजना तयार गर्ने	विभागका शाखाहरू तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी विभागीय वार्षिक योजना तयार गर्ने र स्वीकृतिका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																		
२	विभागीय योजना कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने	विभागीय योजना लागू भए नभएको अनुगमन गर्ने र उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने तथा कुनै नीतिगत निर्णय लिनु पर्ने भए रायसहित उप-महानिर्देशक मार्फत महानिर्देशक समक्ष निर्णयका लागि पेश गर्ने ।																		
३	तालिम, गोष्ठी, सेमिनार आयोजना सञ्चालन गर्ने	तालिम, गोष्ठी, सेमिनारको आवश्यकता पहिचान गरी सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने र कुनै निर्णय गर्नु पर्ने देखिएमा निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																		
४	तालिम, गोष्ठी, सेमिनारमा भाग लिन कर्मचारीको मनोनयनका लागि सिफारिस गर्ने	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरूसँग समन्वय गरी प्राप्त भएका सिटहरूमा उपयुक्त कर्मचारीको मनोनयन गर्न उप-महानिर्देशक समक्ष सिफारिस गर्ने ।																		
५	बुलेटिन प्रकाशन गर्ने	मासिक रूपमा विभाग तथा मातहत कार्यालयहरूबाट सम्पादन भएका गतिविधिहरू संकलन पश्चात् आवश्यकतानुसार सम्पादन गरि प्रकाशनको व्यवस्था मिलाउने ।																		

SN	Subject	Details																		
		<p>कार्यहरु विभागले र कार्यसञ्चालन तहका कार्यहरु कार्यालयहरुले गर्नुपर्दछ । अन्तःशुल्क प्रशासन गर्ने सन्दर्भमा विभागले गर्नुपर्ने कार्यहरु सम्पादन गर्न विभागमा अन्तःशुल्क महाशाखा रहेको छ । यस महाशाखा अन्तर्गत अन्तःशुल्क व्यवस्थापन शाखा र अन्तःशुल्क नीति विश्लेषण तथा विकास शाखा गरी दुई शाखाहरु रहेका छन् । यस महाशाखाले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरु देहायबमोजिम रहेका छन्:</p> <p>क) उप-महानिर्देशकको कार्य विवरण कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</p> <table border="1"> <tr> <td>१</td> <td>अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गर्ने</td> <td>ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट प्रत्यायोजित अधिकारबमोजिम अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गरी आवश्यक निर्णय गर्ने, निर्णय कार्यान्वयन गर्ने, तथा महानिर्देशक समक्ष निर्णयका लागि पेश गर्नुपर्ने भए राय सहित पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयं निष्काशन प्रणालीका विषयमा निरन्तर अध्ययन अनुसन्धान गरी अन्तःशुल्क सुदृढीकरण कार्ययोजना लागू गर्ने</td> <td>ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयं निष्काशन प्रणालीका विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी अन्तःशुल्क सुदृढीकरण कार्ययोजना लागू गर्ने तथा निर्णयका लागि राय सहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>अन्तःशुल्कको विस्तार र विकासका लागि विभिन्न कार्यहरु गर्ने</td> <td>ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम अन्तःशुल्कको विस्तार विकासका लागि विभिन्न कार्यहरु सञ्चालन गर्ने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने । उप महानिर्देशक समक्ष पेश हुन आउने फाइलहरु अध्ययन गरी निर्णयको लागि पेश गर्ने, आगन्तुकको व्यवस्थापन गर्ने, प्राप्त पत्रहरु तोक आदेशानुसार सम्बन्धित शाखामा पठाउने र संचार सहजिकरण लगायतका कार्य गर्नका लागि एक सचिवालय रहनेछ ।</td> </tr> </table> <p>अन्तःशुल्क व्यवस्थापन शाखा अन्तःशुल्कसम्बन्धी विभागीय कार्य प्रणालीलाई समयानुसार सुधार गर्नुपर्ने खाँचो सदैव खड्किएको महसुस गरी सोलाई व्यवस्थित रूपले अगाडि बढाउनका लागि अन्तःशुल्क महाशाखा अन्तर्गत अन्तःशुल्क व्यवस्थापन शाखा रहने व्यवस्था गरिएको छ । सो शाखामा एक जना निर्देशक, दुई जना शाखा अधिकृत, एकजना रसायन शास्त्री, एक जना गुण नियन्त्रक तथा अन्य सहायक कर्मचारी रहने व्यवस्था गरिएको छ । यस शाखाले गर्ने मुख्य कार्यहरु देहायबमोजिम रहेको छ:</p> <p style="text-align: center;">अन्तःशुल्क व्यवस्थापन शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको कार्य विवरण र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>क्र.सं.</th> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने काम</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>अन्तःशुल्क ऐन नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण सम्बन्धी कार्य</td> <td>अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गरी सोका सुधारका लागि आवश्यक कार्य गर्ने निर्णयार्थ उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>अन्तःशुल्क परिचालनमा मातहतका कार्यालयहरुको निरीक्षण गर्ने</td> <td>कार्य भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयम् निष्काशन प्रणाली मार्फत अन्तःशुल्क परिचालनमा मातहतका कार्यालयहरुको निरीक्षण गर्ने र उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गरी</td> </tr> </tbody> </table>	१	अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गर्ने	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट प्रत्यायोजित अधिकारबमोजिम अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गरी आवश्यक निर्णय गर्ने, निर्णय कार्यान्वयन गर्ने, तथा महानिर्देशक समक्ष निर्णयका लागि पेश गर्नुपर्ने भए राय सहित पेश गर्ने ।	२	भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयं निष्काशन प्रणालीका विषयमा निरन्तर अध्ययन अनुसन्धान गरी अन्तःशुल्क सुदृढीकरण कार्ययोजना लागू गर्ने	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयं निष्काशन प्रणालीका विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी अन्तःशुल्क सुदृढीकरण कार्ययोजना लागू गर्ने तथा निर्णयका लागि राय सहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	३	अन्तःशुल्कको विस्तार र विकासका लागि विभिन्न कार्यहरु गर्ने	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम अन्तःशुल्कको विस्तार विकासका लागि विभिन्न कार्यहरु सञ्चालन गर्ने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने । उप महानिर्देशक समक्ष पेश हुन आउने फाइलहरु अध्ययन गरी निर्णयको लागि पेश गर्ने, आगन्तुकको व्यवस्थापन गर्ने, प्राप्त पत्रहरु तोक आदेशानुसार सम्बन्धित शाखामा पठाउने र संचार सहजिकरण लगायतका कार्य गर्नका लागि एक सचिवालय रहनेछ ।	क्र.सं.	सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति	१	अन्तःशुल्क ऐन नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण सम्बन्धी कार्य	अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गरी सोका सुधारका लागि आवश्यक कार्य गर्ने निर्णयार्थ उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	२	अन्तःशुल्क परिचालनमा मातहतका कार्यालयहरुको निरीक्षण गर्ने	कार्य भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयम् निष्काशन प्रणाली मार्फत अन्तःशुल्क परिचालनमा मातहतका कार्यालयहरुको निरीक्षण गर्ने र उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गरी
१	अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गर्ने	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट प्रत्यायोजित अधिकारबमोजिम अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गरी आवश्यक निर्णय गर्ने, निर्णय कार्यान्वयन गर्ने, तथा महानिर्देशक समक्ष निर्णयका लागि पेश गर्नुपर्ने भए राय सहित पेश गर्ने ।																		
२	भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयं निष्काशन प्रणालीका विषयमा निरन्तर अध्ययन अनुसन्धान गरी अन्तःशुल्क सुदृढीकरण कार्ययोजना लागू गर्ने	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयं निष्काशन प्रणालीका विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गरी अन्तःशुल्क सुदृढीकरण कार्ययोजना लागू गर्ने तथा निर्णयका लागि राय सहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																		
३	अन्तःशुल्कको विस्तार र विकासका लागि विभिन्न कार्यहरु गर्ने	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम अन्तःशुल्कको विस्तार विकासका लागि विभिन्न कार्यहरु सञ्चालन गर्ने र नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने । उप महानिर्देशक समक्ष पेश हुन आउने फाइलहरु अध्ययन गरी निर्णयको लागि पेश गर्ने, आगन्तुकको व्यवस्थापन गर्ने, प्राप्त पत्रहरु तोक आदेशानुसार सम्बन्धित शाखामा पठाउने र संचार सहजिकरण लगायतका कार्य गर्नका लागि एक सचिवालय रहनेछ ।																		
क्र.सं.	सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति																		
१	अन्तःशुल्क ऐन नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण सम्बन्धी कार्य	अन्तःशुल्क नीति, कानून, कार्यविधि, कार्यप्रक्रिया तथा मातहतका संरचनाहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, विश्लेषण गरी सोका सुधारका लागि आवश्यक कार्य गर्ने निर्णयार्थ उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																		
२	अन्तःशुल्क परिचालनमा मातहतका कार्यालयहरुको निरीक्षण गर्ने	कार्य भौतिक नियन्त्रण तथा स्वयम् निष्काशन प्रणाली मार्फत अन्तःशुल्क परिचालनमा मातहतका कार्यालयहरुको निरीक्षण गर्ने र उप-महानिर्देशक समक्ष प्रतिवेदन पेश गरी																		

SN	Subject	Details
		आवश्यक निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष सिफारिस गर्ने ।
३	अन्तःशुल्कसम्बन्धी स्टिकर आदिको छपाई, खरिद, भण्डारण, वितरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने	कार्य अन्तःशुल्कसम्बन्धी स्टिकर आदिको छपाई, खरिद, भण्डारण, वितरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने विषयमा आवश्यक व्यवस्था मिलाउने र कुनै नीतिगत निर्णय गर्नु पर्ने भए उपमहानिर्देशक समक्ष रायसहित पेश गर्ने ।
४	इजाजत, नवीकरण गर्ने कार्य	अन्तःशुल्क इजाजत, मदिरा विक्री वितरणसम्बन्धी इजाजत दिने, नवीकरण गर्ने तथा अवैध मदिरा नियन्त्रण गर्ने विषयमा मातहतका कार्यालयहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिने तथा नीतिगत निर्णय गर्नुपर्ने भएमा रायसहित उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने

सूचना प्रविधि व्यवस्थापन महाशाखा

आन्तरिक राजस्व विभाग विद्युतीय सूचना प्रणालीमार्फत् सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा प्रतिवद्ध अग्रणी सरकारी निकायको रूपमा रहेको छ । हाल विभागका सबैजसो व्यवसायिक प्रकृयाहरू एकीकृत कर प्रणाली लगायतका विद्युतीय प्रणालीको उपयोग गरी सञ्चालनमा रहेका छन् । विद्युतीय शासन (e-Governance) को माध्यमबाट करदाताहरूलाई सेवा दिने कार्यमा व्यवस्थितरूपमा अघि बढ्ने क्रममा यस विभागले आफूले सञ्चालनमा ल्याएका प्रणालीहरूलाई निरन्तर सुधार एवं विस्तार गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०५४।०५५ देखि शाखाको रूपमा छुट्टै संरचना प्राप्त गरेको विभागले सूचना प्रणाली सञ्चालन एवं विस्तार सँगै २०६६ सालमा सूचना प्रविधि व्यवस्थापन महाशाखाको संरचना भित्र्यायो । विभाग तथा कार्यालयमा प्रयोगमा आउने सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित प्रणालीको विकास, सञ्चालन, रेखदेख तथा सम्भार लगायतका कार्य यस महाशाखाको प्रमुख जिम्मेवारीको रूपमा रहेको छ ।

प्रारम्भिक समयमा ProTax System नामक कम्प्युटर सफ्टवेयर बनाई करदाताको दर्तासम्बन्धी विवरण र मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण प्रविष्ट तथा भण्डारण गर्ने कार्यबाट प्रयोगमा ल्याइएको कम्प्युटरीकृत प्रणालीमा २०५८ मा आयकर विभाग र मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग एकीकृत भई आन्तरिक राजस्व विभागको स्वरूप ग्रहण गरेपछि आयकर विवरण समेत समावेश गरियो । Distributed System को रूपमा रहेको उक्त प्रणालीका साथै समय क्रममा २०६२ देखि Revenue Accounting System विकास गरी प्रयोगमा ल्याइयो । वेवमा आधारित प्रणालीको प्रभाव बढ्दै जाँदा करीव एक दर्जन प्रणालीहरू विकास गर्ने तथा प्रयोगमा ल्याउने काम भयो । ती छरिएका प्रणालीले समेटेका सेवाहरूलाई एकीकृत गरी वेवमा आधारित (Web Based) एकीकृत कर प्रणाली (Integrated Tax System) को रूपमा विकास गरी आर्थिक वर्ष २०७०।०७१ देखि लागु गरिएको छ । उक्त प्रणालीको Taxpayer Portal को प्रयोग गरी ईन्टरनेट सेवा उपलब्ध भएको जुनसुकै स्थानबाट करदाताले आवधिक कर विवरण लगायतका आयकर, मू.अ. कर तथा अन्तःशुल्क सम्बन्धी विवरणहरू पेश गर्न र पेश गरिएका विवरण हेर्न सक्ने सुविधा उपलब्ध छ ।

सूचना प्रविधिको द्रुततर विकास तथा उपयोगमा थपिएका चुनौति समेतलाई व्यवस्थापन गर्न विभागको छुट्टै Data Center र Disaster Recovery Center स्थापना गरी प्रयोगमा ल्याइएको छ । करदाताको सूचनाको संवेदनशीलतालाई ध्यानमा राखी विभिन्न सुरक्षण उपकरण तथा सफ्टवेयर प्राप्त गरी उपयोगमा ल्याइएको छ । रा.प.प्रथम श्रेणीका सूचना प्रविधि विज्ञद्वारा नेतृत्व भइ रहेको यस महाशाखा अन्तर्गत दुई शाखाहरू रहेका छन् । व्यवस्थापन सूचना प्रणाली शाखा तथा सूचना सञ्चार प्रविधि शाखामा एक एक जना सूचना प्रविधि निर्देशकको व्यवस्था छ भने निजहरूको नेतृत्वमा शाखाको काम गर्न सूचना प्रविधि अधिकृत, सूचना सुरक्षण अधिकृत तथा कम्प्युटर इन्जिनियरको स्थायी दरबन्दी रहेको छ । जटील बन्दै गएको सूचना प्रविधि प्रणालीको सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा सम्भारको लागि केही जनशक्ति सेवा करारमा लिई व्यवस्थापन गरिएको छ । यस महाशाखाले देहायबमोजिमका कार्यहरू गर्दै आइरहेको छः

SN	Subject	Details	
सूचना प्रविधि व्यवस्थापन महाशाखाका सूचना प्रविधि विज्ञको कार्यविवरण			
		सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति
१	विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूको सूचना प्रविधि पूर्वाधार निर्माण, विकास तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य	विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूको सूचना प्रविधि पूर्वाधार निर्माण, विकास तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट प्रत्यायोजित अधिकारबमोजिम विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूको सूचना प्रविधि पूर्वाधार निर्माण, विकास तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत निर्णयका लागि महानिर्देशक समक्ष राय तथा सिफारिस गर्ने ।
२	सूचना प्रविधिको विकास एवं विस्तार गरी कार्यालयको विद्युतीय सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने कार्य	सूचना प्रविधिको विकास एवं विस्तार गरी कार्यालयको विद्युतीय सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने कार्य	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम सूचना प्रविधिको विकास एवं विस्तार गरी कार्यालयको विद्युतीय सुशासन प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक कार्य गर्ने तथा निर्णयका लागि राय सहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
३	अन्तर निकाय विद्युतीय सञ्जाल निर्माण तथा विकासमा जोड दिने र सहकार्य प्रवर्द्धन गर्ने कार्य	अन्तर निकाय विद्युतीय सञ्जाल निर्माण तथा विकासमा जोड दिने र सहकार्य प्रवर्द्धन गर्ने कार्य	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम अन्तर निकाय विद्युतीय सञ्जाल निर्माण तथा विकासमा जोड दिने र सहकार्य प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक पहल गरी निर्णयका लागि महानिर्देशक समक्ष राय सहित पेश गर्ने ।
४	सूचना संकलन, भण्डारण, विश्लेषण तथा सम्परीक्षण कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने कार्य	सूचना संकलन, भण्डारण, विश्लेषण तथा सम्परीक्षण कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने कार्य	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम विभागको यस महाशाखालाई सूचना श्रोत केन्द्रको रूपमा विकास गरी सूचना संकलन, भण्डारण, विश्लेषण तथा सम्परीक्षण कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने र कुनै निर्णय गर्नु पर्ने भएमा निर्णयका लागि राय सहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।
५	विभाग तथा कार्यालयको सूचना प्रविधि व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक विशेषज्ञहरूको भर्ना तथा छनौट गर्ने, विज्ञ समूहको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने कार्य	विभाग तथा कार्यालयको सूचना प्रविधि व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक विशेषज्ञहरूको भर्ना तथा छनौट गर्ने, विज्ञ समूहको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने कार्य	ऐन, नियम, निर्देशिका तथा महानिर्देशकबाट अधिकार प्रत्यायोजन भए वमोजिम विभाग तथा कार्यालयको सूचना प्रविधि व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक विशेषज्ञहरूको भर्ना तथा छनौट गर्ने, विज्ञ समूहको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने र आवश्यक निर्णयका लागि राय सहित महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने । सूचना प्रविधि विज्ञ समक्ष पेश हुन आउने फाइलहरू अध्ययन गरी निर्णयको लागि पेश गर्ने, आगन्तुकको व्यवस्थापन गर्ने, प्राप्त पत्रहरू तोक आदेशानुसार सम्बन्धित शाखामा पठाउने र सञ्चार सहजीकरण लगायतका कार्य गर्नका लागि एक सचिवालय रहनेछ ।
<p>प्रशासकीय पुनरावलोकन शाखा</p> <p>आयकर ऐन, २०५८, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ अनुसार कार्यालय वा विभागबाट भएका आदेश वा निर्णयहरू उपर करदाताहरूलाई चित नबुझेको विषयमा परेको निवेदन जिकिर कानून, कार्यविधि र परिपत्रअनुसार भए नभएको सम्बन्धमा छानविन गर्ने एवं कानून सम्मत भए नभएको हेरी प्रशासनिक तवरबाट गरिने निर्णयलाई प्रशासकीय पुनरावलोकन भनिन्छ । छानविनबाट त्यस्ता निर्णयहरू कानून सम्मत भएको नदेखिएको हदसम्म त्यस्ता निर्णयहरू वा आदेशहरू वदर गरिन्छ । कार्यालयबाट जाने वा नजानेर कर अधिकृतबाट कर निर्धारण हुँदा कर दायित्व घटी वा बढी हुन गई करदातालाई मर्का परेको अवस्थामा त्यसलाई सच्याउने आन्तरिक नियन्त्रण कायम गर्नको लागि र निर्णय गर्दा अपनाउनुपर्ने प्रकृत्यासम्बन्धी ज्ञानको अभावमा प्राविधिक र गणितीय त्रुटिहरू हुन गएको रहेछ भने माथिल्लो अधिकारी (महानिर्देशक) ले पुनरावलोकनको रोहबाट सच्याई करदातालाई न्याय प्रदान गर्न यो व्यवस्था गरिएको हो । उपरोक्त कार्य गर्नको लागि विभागमा महानिर्देशक अन्तर्गत एक प्रशासकीय पुनरावलोकन शाखा रहेको छ । शाखामा २ जना निर्देशक, ४ जना शाखा अधिकृत अन्य सहायक कर्मचारी रहने व्यवस्था छ । यस शाखाबाट देहायका कार्यहरू कार्यहरू सम्पादन हुने गर्दछन् ।</p>			

SN	Subject	Details																																				
		<p style="text-align: center;">प्रशासकीय पुनरावलोकन शाखाको निर्देशक र शाखा अधिकृतको कार्य विवरण र कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>सम्पादन गर्नुपर्ने काम</th> <th>कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td> <td>प्रशासकीय पुनरावलोकनको म्याद थप गर्ने</td> <td>कर निर्धारणको आदेशको प्रतिलिपि सम्बन्धित कार्यालयबाट कर निर्धारण आदेश बुझ्नेको भरपाईको प्रमाणित प्रतिलिपि म्याद थपको निवेदन</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन स्वीकार गर्ने</td> <td>निर्णयपर्चाको प्रमाणित प्रतिलिपि । कर निर्धारण आदेश बुझ्नेको भरपाईको प्रमाणित प्रतिलिपि । कर निर्धारण आदेशको प्रतिलिपि । म्याद थप गरेको भए थप गरेको पत्रको प्रतिलिपि । विवाद रहित कर रकम पुरै र विवादित कर रकमको एक तिहाई रकम दाखिला गरेको भौचरको प्रतिलिपि । सम्पूर्ण व्यहोरा तथा आफ्नो जिकिर स्पष्ट खुलाएर लेखिएको निवेदन । अधिकृत व्यक्तिको अनुपस्थितिमा कम्पनी वा प्रतिष्ठानले प्रदान गरेको अख्तियारनामा वा वारेशनामा ।</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>निर्णय फाइल र प्रतिक्रिया माग गर्ने</td> <td>विभाग वा कार्यालयबाट निर्णय गर्नुपर्नाको आधार र कारण खुल्ने प्रतिक्रिया सहितको सक्कल फाइल माग गरिने ।</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>निर्णयको अध्ययन गर्ने र राय लिने</td> <td>निर्णय कानूनबमोजिम रहे नरहेको, सो निर्णय गर्दा यथेष्ट प्रमाण जुटाए नजुटाएको र निर्धारित प्रकृत्याको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा हेरी स्पष्ट हुनुपर्ने भएमा विशेषज्ञको राय समेत लिइने ।</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>निर्णय गर्ने</td> <td>माथि उल्लिखित प्रकृत्या पूरा भए पश्चात् ६० दिन भित्र महानिर्देशक बाट निर्णय हुने ।</td> </tr> <tr> <td>६</td> <td>फाइल पठाई निवेदकलाई जानकारी दिने</td> <td>निर्णयसहितको सक्कल फाइल कार्यालयमा पठाउने र कार्यालयले सो निर्णयको जानकारी निवेदकलाई गराउने ।</td> </tr> <tr> <td>७</td> <td>अनुगमन गर्ने</td> <td>पुनः छानविन गर्ने निर्णय भएको अवस्थामा कार्यालयबाट सो निर्णयको कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गरिने ।</td> </tr> <tr> <td>८</td> <td>परिपत्र गर्ने</td> <td>पुनरावेदनसम्बन्धी विषय तथा न्यायाधिकरणबाट निर्णय भएका सिद्धान्त समेतको आधारमा कार्यालयहरुको काममा एकरूपता ल्याउन परिपत्र गर्नुपर्ने देखिए सोका लागि महानिर्देशक समक्ष पेश गरी आदेशानुसार सार्वजनिक परिपत्र गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>९</td> <td>प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निर्देशिका बनाउने र अद्यावधिक गर्ने</td> <td>प्रशासकीय पुनरावलोकनसम्बन्धी निर्देशिका बनाउने, अद्यावधिक गर्ने र सोका लागि निर्णय गर्नु पर्ने देखिएमा निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>१०</td> <td>कार्ययोजना र अभिलेख अद्यावधिक गर्ने र समीक्षा गर्ने</td> <td>शाखामा प्राप्त निवेदन फछर्याेट गर्ने कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने सो को अभिलेख अद्यावधिक गरी वार्षिक प्रगति समीक्षा गर्ने ।</td> </tr> <tr> <td>११</td> <td>निर्णय संग्रह प्रकाशन गर्ने</td> <td>शाखाबाट भएका निर्णयहरु एकिकृत गरी वार्षिक रूपमा निर्णय संग्रह प्रकाशन गर्ने ।</td> </tr> </tbody> </table>		सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति	१	प्रशासकीय पुनरावलोकनको म्याद थप गर्ने	कर निर्धारणको आदेशको प्रतिलिपि सम्बन्धित कार्यालयबाट कर निर्धारण आदेश बुझ्नेको भरपाईको प्रमाणित प्रतिलिपि म्याद थपको निवेदन	२	प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन स्वीकार गर्ने	निर्णयपर्चाको प्रमाणित प्रतिलिपि । कर निर्धारण आदेश बुझ्नेको भरपाईको प्रमाणित प्रतिलिपि । कर निर्धारण आदेशको प्रतिलिपि । म्याद थप गरेको भए थप गरेको पत्रको प्रतिलिपि । विवाद रहित कर रकम पुरै र विवादित कर रकमको एक तिहाई रकम दाखिला गरेको भौचरको प्रतिलिपि । सम्पूर्ण व्यहोरा तथा आफ्नो जिकिर स्पष्ट खुलाएर लेखिएको निवेदन । अधिकृत व्यक्तिको अनुपस्थितिमा कम्पनी वा प्रतिष्ठानले प्रदान गरेको अख्तियारनामा वा वारेशनामा ।	३	निर्णय फाइल र प्रतिक्रिया माग गर्ने	विभाग वा कार्यालयबाट निर्णय गर्नुपर्नाको आधार र कारण खुल्ने प्रतिक्रिया सहितको सक्कल फाइल माग गरिने ।	४	निर्णयको अध्ययन गर्ने र राय लिने	निर्णय कानूनबमोजिम रहे नरहेको, सो निर्णय गर्दा यथेष्ट प्रमाण जुटाए नजुटाएको र निर्धारित प्रकृत्याको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा हेरी स्पष्ट हुनुपर्ने भएमा विशेषज्ञको राय समेत लिइने ।	५	निर्णय गर्ने	माथि उल्लिखित प्रकृत्या पूरा भए पश्चात् ६० दिन भित्र महानिर्देशक बाट निर्णय हुने ।	६	फाइल पठाई निवेदकलाई जानकारी दिने	निर्णयसहितको सक्कल फाइल कार्यालयमा पठाउने र कार्यालयले सो निर्णयको जानकारी निवेदकलाई गराउने ।	७	अनुगमन गर्ने	पुनः छानविन गर्ने निर्णय भएको अवस्थामा कार्यालयबाट सो निर्णयको कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गरिने ।	८	परिपत्र गर्ने	पुनरावेदनसम्बन्धी विषय तथा न्यायाधिकरणबाट निर्णय भएका सिद्धान्त समेतको आधारमा कार्यालयहरुको काममा एकरूपता ल्याउन परिपत्र गर्नुपर्ने देखिए सोका लागि महानिर्देशक समक्ष पेश गरी आदेशानुसार सार्वजनिक परिपत्र गर्ने ।	९	प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निर्देशिका बनाउने र अद्यावधिक गर्ने	प्रशासकीय पुनरावलोकनसम्बन्धी निर्देशिका बनाउने, अद्यावधिक गर्ने र सोका लागि निर्णय गर्नु पर्ने देखिएमा निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।	१०	कार्ययोजना र अभिलेख अद्यावधिक गर्ने र समीक्षा गर्ने	शाखामा प्राप्त निवेदन फछर्याेट गर्ने कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने सो को अभिलेख अद्यावधिक गरी वार्षिक प्रगति समीक्षा गर्ने ।	११	निर्णय संग्रह प्रकाशन गर्ने	शाखाबाट भएका निर्णयहरु एकिकृत गरी वार्षिक रूपमा निर्णय संग्रह प्रकाशन गर्ने ।
	सम्पादन गर्नुपर्ने काम	कार्य सम्पादनका लागि अवलम्बन गरिने पद्धति																																				
१	प्रशासकीय पुनरावलोकनको म्याद थप गर्ने	कर निर्धारणको आदेशको प्रतिलिपि सम्बन्धित कार्यालयबाट कर निर्धारण आदेश बुझ्नेको भरपाईको प्रमाणित प्रतिलिपि म्याद थपको निवेदन																																				
२	प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन स्वीकार गर्ने	निर्णयपर्चाको प्रमाणित प्रतिलिपि । कर निर्धारण आदेश बुझ्नेको भरपाईको प्रमाणित प्रतिलिपि । कर निर्धारण आदेशको प्रतिलिपि । म्याद थप गरेको भए थप गरेको पत्रको प्रतिलिपि । विवाद रहित कर रकम पुरै र विवादित कर रकमको एक तिहाई रकम दाखिला गरेको भौचरको प्रतिलिपि । सम्पूर्ण व्यहोरा तथा आफ्नो जिकिर स्पष्ट खुलाएर लेखिएको निवेदन । अधिकृत व्यक्तिको अनुपस्थितिमा कम्पनी वा प्रतिष्ठानले प्रदान गरेको अख्तियारनामा वा वारेशनामा ।																																				
३	निर्णय फाइल र प्रतिक्रिया माग गर्ने	विभाग वा कार्यालयबाट निर्णय गर्नुपर्नाको आधार र कारण खुल्ने प्रतिक्रिया सहितको सक्कल फाइल माग गरिने ।																																				
४	निर्णयको अध्ययन गर्ने र राय लिने	निर्णय कानूनबमोजिम रहे नरहेको, सो निर्णय गर्दा यथेष्ट प्रमाण जुटाए नजुटाएको र निर्धारित प्रकृत्याको पालना गरे नगरेको सम्बन्धमा हेरी स्पष्ट हुनुपर्ने भएमा विशेषज्ञको राय समेत लिइने ।																																				
५	निर्णय गर्ने	माथि उल्लिखित प्रकृत्या पूरा भए पश्चात् ६० दिन भित्र महानिर्देशक बाट निर्णय हुने ।																																				
६	फाइल पठाई निवेदकलाई जानकारी दिने	निर्णयसहितको सक्कल फाइल कार्यालयमा पठाउने र कार्यालयले सो निर्णयको जानकारी निवेदकलाई गराउने ।																																				
७	अनुगमन गर्ने	पुनः छानविन गर्ने निर्णय भएको अवस्थामा कार्यालयबाट सो निर्णयको कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गरिने ।																																				
८	परिपत्र गर्ने	पुनरावेदनसम्बन्धी विषय तथा न्यायाधिकरणबाट निर्णय भएका सिद्धान्त समेतको आधारमा कार्यालयहरुको काममा एकरूपता ल्याउन परिपत्र गर्नुपर्ने देखिए सोका लागि महानिर्देशक समक्ष पेश गरी आदेशानुसार सार्वजनिक परिपत्र गर्ने ।																																				
९	प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निर्देशिका बनाउने र अद्यावधिक गर्ने	प्रशासकीय पुनरावलोकनसम्बन्धी निर्देशिका बनाउने, अद्यावधिक गर्ने र सोका लागि निर्णय गर्नु पर्ने देखिएमा निर्णयका लागि उप-महानिर्देशक समक्ष पेश गर्ने ।																																				
१०	कार्ययोजना र अभिलेख अद्यावधिक गर्ने र समीक्षा गर्ने	शाखामा प्राप्त निवेदन फछर्याेट गर्ने कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने सो को अभिलेख अद्यावधिक गरी वार्षिक प्रगति समीक्षा गर्ने ।																																				
११	निर्णय संग्रह प्रकाशन गर्ने	शाखाबाट भएका निर्णयहरु एकिकृत गरी वार्षिक रूपमा निर्णय संग्रह प्रकाशन गर्ने ।																																				
6	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि	सेवाग्राहीले प्राप्त गर्ने सेवाको सन्दर्भमा लाग्ने समय, लागत र जिम्मेवार अधिकृत तोकौ नागरिक वडापत्रमा उल्लेख गरिएको ।																																				
7	निर्णय गर्ने प्रक्रिया र	शाखागत रूपमा गरिनुपर्ने महाशाखा अन्तर्गतका शाखाका निर्देशक मार्फत सम्बन्धित उपमहानिर्देशक कहाँ पेश भै महानिर्देशकबाट निर्णय गराई कार्य सम्पादन हुने गरेको ।																																				

SN	Subject	Details																				
	अधिकारी																					
8	निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी	कार्यालयबाट हुने निर्णयको सम्बन्धमा विभागको महानिर्देशक र विभागीय निर्णयको सम्बन्धमा मन्त्रालयको सचिव																				
9	सम्पादन गरेको कामको विवरण	<p>विभागमा रहेका विभिन्न महाशाखा अन्तर्गतका शाखाहरूले सम्पादन गर्ने वार्षिक कार्य योजना तयार गरी स्वीकृत गर्ने गरेको र सोही बमोजिम कार्यसम्पादन हुने गरेको छ। मुख्य मुख्य कार्यहरू निम्नानुसार छन्</p> <ol style="list-style-type: none"> १. यस अवधिमा राजस्व रु.८३ अर्ब ८५ करोड ४७ लाख ०२ हजार संकलन भएको २. यस अवधिमा कुल ११५१७३ करदाताहरूलाई दर्ता गरी करको दायरामा ल्याइएको ३. कुल ५८३ करदाताहरूको विभिन्न आर्थिक वर्षको पूर्ण कर परीक्षण गरिएको ४. कुल ३१९ करदाताहरूको प्रारम्भिक तथा विस्तृत अनुसन्धान गरिएको ५. ६३८ अग्रिम कर कट्टी गर्ने करदाताहरूको कर परीक्षण सम्पन्न भएको ६. कुल ३२८४ करदाताहरूको बजार अनुगमन गरी कानूनको परिपालन नगर्ने करदाताहरूलाई जरिवाना गरिएको ७. कुल ७८ वटा अवैध मदिरा कारोवारको अनुगमन गरी कानुनी कारवाही गरिएको ८. कर बक्यौता राख्ने करदाताहरू मध्ये कुल १४६४ करदाताहरूको कारोवार स्थलमा गई संकलन भ्रमण सम्पन्न गरिएको ९. ३७६ वटा करदाता शिक्षा तथा वर्कसप सम्पन्न गरी करदाताहरूलाई करदाता शिक्षा दिइएको १०. मू.अ.करमा दर्ता हुनुपर्ने कारोवार गरेको तर दर्ता नभएका करदाताहरू मध्ये कुल २६३ करदाताहरूलाई कानुनी कारवाही गरी मू.अ.करमा दर्ता गरिएको । 																				
10	सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद	सूचना अधिकारी उपमहानिर्देशक श्री यज्ञप्रसाद ढुंगेल सहायक सूचना अधिकारी निर्देशक श्री दुर्गादत्त भण्डारी																				
11	ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची	<ul style="list-style-type: none"> • आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८ • आयकर नियमावली(संशोधन सहित), २०५९ • मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन(संशोधन सहित), २०५२ • मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली(संशोधन सहित), २०५३ • अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ र अन्तःशुल्क नियमावली(संशोधन सहित), २०५९ • मदिरा ऐन, २०३१ र मदिरा नियमावली(संशोधन सहित), २०३३ • आयकर निर्देशिका(संशोधन सहित), २०६६ • मूल्य अभिवृद्धि कर निर्देशिका(संशोधन सहित), २०६९ • अन्तःशुल्क निर्देशिका(संशोधन सहित), २०६८ • बिद्युतीय विजक कार्यविधि, २०७४ (पहिलो संशोधन, २०७५) (दोस्रो संशोधन, २०७५) • पूँजीगत लाभकर सम्बन्धी निर्देशिका 																				
12	आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण	<table border="1"> <thead> <tr> <th>महिना</th> <th>चालू खर्च</th> <th>पूँजीगत खर्च</th> <th>जम्मा खर्च</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>माघ</td> <td>30,500,495.05</td> <td>-</td> <td>30,500,495.05</td> </tr> <tr> <td>फागुन</td> <td>17,228,070.59</td> <td>753,338.80</td> <td>17,981,409.39</td> </tr> <tr> <td>चैत्र</td> <td>11,505,002.68</td> <td>802,854.50</td> <td>12,307,857.18</td> </tr> <tr> <td>जम्मा</td> <td>59,233,568.32</td> <td>1,556,193.30</td> <td>60,789,761.62</td> </tr> </tbody> </table>	महिना	चालू खर्च	पूँजीगत खर्च	जम्मा खर्च	माघ	30,500,495.05	-	30,500,495.05	फागुन	17,228,070.59	753,338.80	17,981,409.39	चैत्र	11,505,002.68	802,854.50	12,307,857.18	जम्मा	59,233,568.32	1,556,193.30	60,789,761.62
महिना	चालू खर्च	पूँजीगत खर्च	जम्मा खर्च																			
माघ	30,500,495.05	-	30,500,495.05																			
फागुन	17,228,070.59	753,338.80	17,981,409.39																			
चैत्र	11,505,002.68	802,854.50	12,307,857.18																			
जम्मा	59,233,568.32	1,556,193.30	60,789,761.62																			
13	तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण																					
14	अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक	<ul style="list-style-type: none"> • व्यवस्थापन गोष्ठी तथा राष्ट्रिय कर दिवस आयोजना गरिएको । 																				

SN	Subject	Details																																																																																																																																										
	निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरण																																																																																																																																											
15	सार्वजनिक निकायको वेभसाईट भए सोको विवरण	www.ird.gov.np																																																																																																																																										
16	सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता र ऋण, अनुदान एवम् प्रावधिक सहयोग वा सम्झौता सम्बन्धी विवरण																																																																																																																																											
17	सार्वजनिक निकायले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन	<p style="text-align: center;">आ.व.२०७५/०७६ को राजस्वको लक्ष्य र प्रगति विवरण (रु. हजारमा)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Group</th> <th colspan="3">२०७५ माघ</th> <th colspan="3">२०७५ फागुन</th> </tr> <tr> <th>Monthly Target</th> <th>Monthly Coll.</th> <th>Percent</th> <th>Monthly Target</th> <th>Monthly Coll.</th> <th>Percent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(A) Income Tax</td> <td>8055702</td> <td>6906147</td> <td>85.73</td> <td>7296104</td> <td>5697468</td> <td>78.09</td> </tr> <tr> <td>(B) House Rent Tax</td> <td></td> <td>227341</td> <td>0</td> <td></td> <td>194613</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>(C) Interest</td> <td>3318222</td> <td>3462537</td> <td>104.35</td> <td>441773</td> <td>552222</td> <td>125</td> </tr> <tr> <td>(E)VAT (Internal)</td> <td>8095296</td> <td>5985124</td> <td>73.93</td> <td>7659023</td> <td>5687738</td> <td>74.26</td> </tr> <tr> <td>(D) Excise(Internal)</td> <td>4962546</td> <td>4962814</td> <td>100.01</td> <td>6191271</td> <td>5451637</td> <td>88.05</td> </tr> <tr> <td>(F) Health Service</td> <td></td> <td>216698</td> <td>0</td> <td></td> <td>178620</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>(G) Education</td> <td>81493</td> <td>99206</td> <td>121.74</td> <td>74338</td> <td>85216</td> <td>114.63</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>24513259</td> <td>21859866</td> <td>89.18</td> <td>21662509</td> <td>17847513</td> <td>82.39</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Group</th> <th colspan="3">२०७५ चैत्र</th> <th colspan="3">२०७५ श्रावण देखि चैत्रसम्म जम्मा</th> </tr> <tr> <th>Monthly Target</th> <th>Monthly Coll.</th> <th>Percent</th> <th>Total Target</th> <th>Total Coll.</th> <th>Percent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(A) Income Tax</td> <td>36810121</td> <td>30356790</td> <td>82.47</td> <td>147037468</td> <td>119373452</td> <td>81.19</td> </tr> <tr> <td>(B) House Rent Tax</td> <td></td> <td>200024</td> <td>0</td> <td></td> <td>2330394</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>(C) Interest</td> <td>504343</td> <td>575809</td> <td>114.17</td> <td>12707293</td> <td>13965618</td> <td>109.9</td> </tr> <tr> <td>(E)VAT(Internal)</td> <td>8502583</td> <td>6855820</td> <td>80.63</td> <td>71186635</td> <td>58406317</td> <td>82.05</td> </tr> <tr> <td>(D) Excise(Internal)</td> <td>6487184</td> <td>5867670</td> <td>90.45</td> <td>51395931</td> <td>50254361</td> <td>97.78</td> </tr> <tr> <td>(F) Health Service</td> <td></td> <td>223633</td> <td>0</td> <td></td> <td>1777781</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>(G) Education</td> <td>92432</td> <td>82232</td> <td>88.97</td> <td>619126</td> <td>871164</td> <td>140.71</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>52396663</td> <td>44161980</td> <td>84.28</td> <td>282946453</td> <td>246979087</td> <td>87.29</td> </tr> </tbody> </table>	Group	२०७५ माघ			२०७५ फागुन			Monthly Target	Monthly Coll.	Percent	Monthly Target	Monthly Coll.	Percent	(A) Income Tax	8055702	6906147	85.73	7296104	5697468	78.09	(B) House Rent Tax		227341	0		194613	0	(C) Interest	3318222	3462537	104.35	441773	552222	125	(E)VAT (Internal)	8095296	5985124	73.93	7659023	5687738	74.26	(D) Excise(Internal)	4962546	4962814	100.01	6191271	5451637	88.05	(F) Health Service		216698	0		178620	0	(G) Education	81493	99206	121.74	74338	85216	114.63	Total	24513259	21859866	89.18	21662509	17847513	82.39	Group	२०७५ चैत्र			२०७५ श्रावण देखि चैत्रसम्म जम्मा			Monthly Target	Monthly Coll.	Percent	Total Target	Total Coll.	Percent	(A) Income Tax	36810121	30356790	82.47	147037468	119373452	81.19	(B) House Rent Tax		200024	0		2330394	0	(C) Interest	504343	575809	114.17	12707293	13965618	109.9	(E)VAT(Internal)	8502583	6855820	80.63	71186635	58406317	82.05	(D) Excise(Internal)	6487184	5867670	90.45	51395931	50254361	97.78	(F) Health Service		223633	0		1777781	0	(G) Education	92432	82232	88.97	619126	871164	140.71	Total	52396663	44161980	84.28	282946453	246979087	87.29
Group	२०७५ माघ			२०७५ फागुन																																																																																																																																								
	Monthly Target	Monthly Coll.	Percent	Monthly Target	Monthly Coll.	Percent																																																																																																																																						
(A) Income Tax	8055702	6906147	85.73	7296104	5697468	78.09																																																																																																																																						
(B) House Rent Tax		227341	0		194613	0																																																																																																																																						
(C) Interest	3318222	3462537	104.35	441773	552222	125																																																																																																																																						
(E)VAT (Internal)	8095296	5985124	73.93	7659023	5687738	74.26																																																																																																																																						
(D) Excise(Internal)	4962546	4962814	100.01	6191271	5451637	88.05																																																																																																																																						
(F) Health Service		216698	0		178620	0																																																																																																																																						
(G) Education	81493	99206	121.74	74338	85216	114.63																																																																																																																																						
Total	24513259	21859866	89.18	21662509	17847513	82.39																																																																																																																																						
Group	२०७५ चैत्र			२०७५ श्रावण देखि चैत्रसम्म जम्मा																																																																																																																																								
	Monthly Target	Monthly Coll.	Percent	Total Target	Total Coll.	Percent																																																																																																																																						
(A) Income Tax	36810121	30356790	82.47	147037468	119373452	81.19																																																																																																																																						
(B) House Rent Tax		200024	0		2330394	0																																																																																																																																						
(C) Interest	504343	575809	114.17	12707293	13965618	109.9																																																																																																																																						
(E)VAT(Internal)	8502583	6855820	80.63	71186635	58406317	82.05																																																																																																																																						
(D) Excise(Internal)	6487184	5867670	90.45	51395931	50254361	97.78																																																																																																																																						
(F) Health Service		223633	0		1777781	0																																																																																																																																						
(G) Education	92432	82232	88.97	619126	871164	140.71																																																																																																																																						
Total	52396663	44161980	84.28	282946453	246979087	87.29																																																																																																																																						
18	सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली																																																																																																																																											

SN	Subject	Details
	र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि	
19	सार्वजनिक निकायमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विषय	<ul style="list-style-type: none"> • बक्यौता सम्बन्धी विवरण माग भएको र सम्बन्धित कार्यालय मार्फत् उपलब्ध गराइएको ।
20	सार्वजनिक निकायका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सोको विवरण	<ul style="list-style-type: none"> • विभागबाट सम्पादन भएका महत्वपूर्ण क्रियाकलाप समेटेर हरेक महिना कर बुलेटिन प्रकाशन हुने गरेको, • कर सम्बन्धी विषयमा करदाता तथा आम नागरिकलाई सचेतना जगाउने उद्देश्यले राष्ट्रिय तथा स्थानिय पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजन, एफ.एम. लगायत माध्यमबाट सूचनाहरु प्रसारण गर्ने गरिएको, • विभागबाट जारी हुने निर्देशिका सार्वजनिक परिपत्र विभागको वेभसाइटमा अद्यावधिक गर्ने गरिएको • कार्यसम्पादन गर्दा र सेवा लिंदा अबलम्बन गर्नुपर्ने प्रकृयाहरु समेटेर कार्यसंचालन / सेवा प्रवाह निर्देशिका, २०७५ स्वीकृत भई सार्वजनिक गरिएको ।